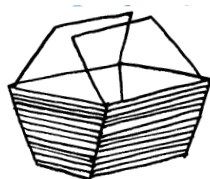
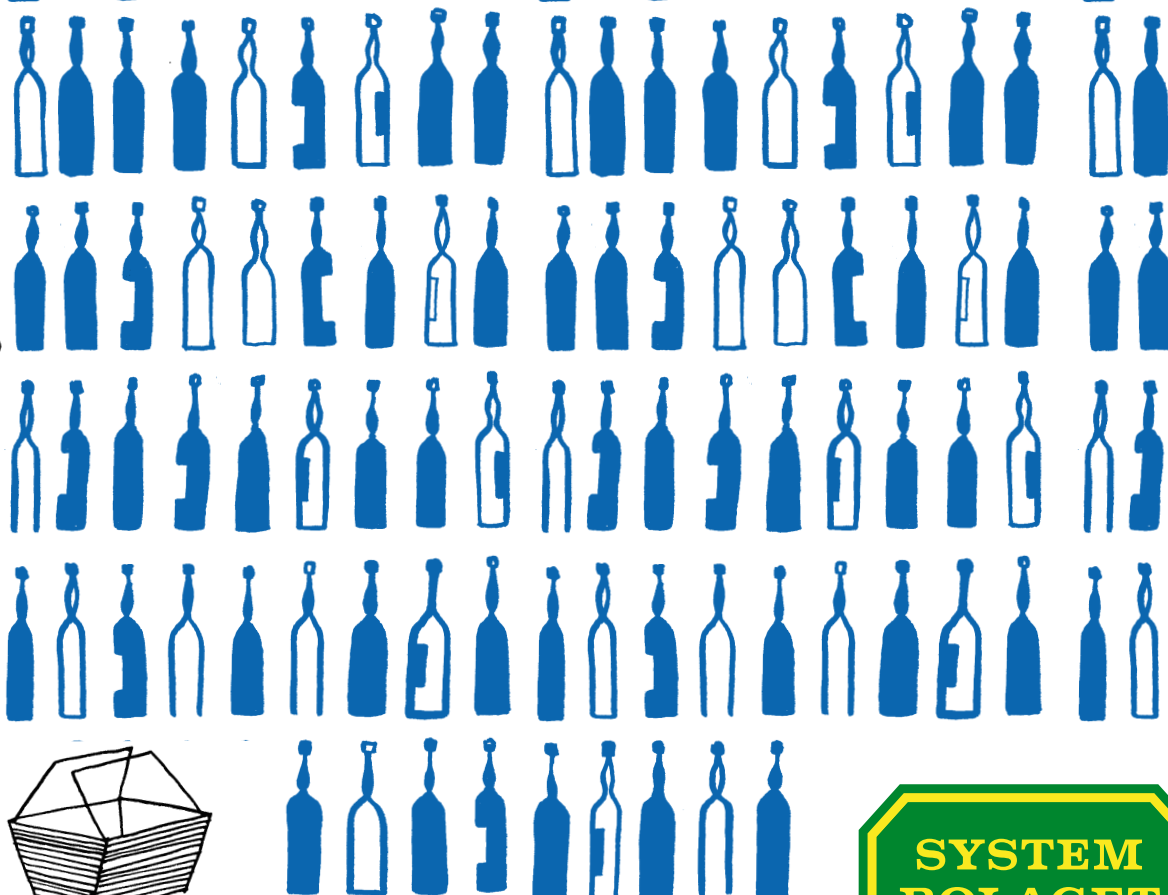

Årsredovisning 2002

Innehåller även statistik med tabeller och diagram över Systembolagets försäljning.

Systembolaget 2002 i korthet

Butiker	419
Ombud	590
Märken i sortimentet (inkl beställningssortimentet)	5 297
Försäljning vin, 1000-tal liter	136 507
Försäljning sprit, 1000-tal liter	23 308
Försäljning starköl, 1000-tal liter	170 455
Kundbesök	98,7 miljoner
Kundbesök lördagar	13,2 miljoner
Största enskilda försäljningsdag	måndag 30 december, 905 000 kunder
Anställda	4 236
Omsättning miljoner kronor (koncernen)	19 132
Resultat miljoner kronor (koncernen)	142

Huvudkontor **Postadress:** 103 84 Stockholm.
Besöksadress: Kungsträdgårdsgatan 14.
Telefon: 08-789 35 00. **Fax:** 08-789 35 02.
Hemsida: www.systembolaget.se.

Innehåll

Vi avskaffar myten om dubbelmoral	2
Organisation	4
Företagsledning	5
Förvaltningsberättelse	6
Resultaträkning	16
Balansräkning	17
Kassaflödesanalys	19
Noter	20
Revisionsberättelse	28
Styrelse	30
Grundregler för Systembolagets verksamhet	31
Försäljningsstatistik	33
Tio år i korthet	41

FOTO BERNO HJÄLMRUD, BAUER

Vi avskaffar myten om dubbelmoral

Varje år frågar vi upp emot 60 000 kunder om Systembolaget. Vi får bra underlag i förbättringsarbetet, men det framkommer också tydligt att man har två relationer till Systembolaget – en som medborgare och en som kund. Medborgarperspektivet där vårt samhällsansvar och uppdrag väger tungt och kundperspektivet där sortiment och service är avgörande. Och perspektiven förstärker varandra. Nöjda kunder ger nöjda medborgare och en nöjd medborgare är en nöjdare kund!

Vi närmar oss 2004, det år som vi kopplade våra strategiska mål till i en ny strategisk plan. Det övergripande målet med planen är att utveckla Systembolaget och därigenom skapa förutsättningar för att detaljhandelsmonopolet kan bibehållas även i framtiden.

År 2004 kommer den ökande konkurrensen från införselkvoterna att ha slagit igenom fullt ut och då är målsättningen att vi ska ha kommit en bra bit på väg i vår strävan att bli en ledande fackhandelskedja, gillad av svenska folket.

Året 2002 var ett intensivt år för oss i Systembolaget. Parallellt med mycket utvecklingsarbete hade vi den största försäljningen någonsin och nästan 99 miljoner kundbesök. Det skapar en oerhörd hård belastning i verksamheten och våra medarbetare har gjort ett fantastiskt arbete.

Mycket av utvecklingsarbetet har gått ut på att skapa förutsättningar för förbättrad service till våra kunder, som exempelvis ny försäljningsorganisation, nytt butiksdatasystem och en sortimentsmodell implementerad i alla butiker.

Vi har skapat en varudepå för att säkerställa korta leveranstider på kundbeställningar, testat provningar för våra kunder, utökat vår egenkontroll vad gäller ålderskontroll, kvalitetssäkrat ett alkoholfritt utbud i alla butiker och hittat nya kanaler för att informera om alkoholens baksidor, bland annat genom att ha ett stående tema i vår nya kundtidning Bolaget. Och vi har dessutom börjat göra reklam för Systembolaget och detaljhandelsmonopolet.

År 2004 är det alltså upp till bevis för hur väl vi lyckats genomföra vår strategiska plan och vi har goda förutsättningar att lyckas. Fundamenten i planen håller fortfarande och jag ser fram emot de kommande åren när vi ska leverera resultatet till både våra kunder och medborgarna. Och vi ser redan att det börjar märkas, i våra kundundersökningar och i det opinionsmässiga stödet för Systembolaget och detaljhandelsmonopolet.

Genom att våra kunder klarar att se på Systembolaget både som medborgare och som kund, så faller hela myten om dubbelmoral. Systembolaget har ett av världens bredaste sortiment, samt kunskapen och serviceandan att möta kunderna på ett bra sätt. Vi säljer inte till ungdomar under 20 år, vi lockar inte in folk i våra butiker och vi säljer inte mer än vad våra kunder efterfrågar. Våra råd är märkesneutrala. I vår mat- och dryckbok "För alla sinnen" har vi samlat en del av den kunskap vi varje dag delar med oss av till våra kunder i butikerna. Och den fick pris för världens bästa bok om vin! Vem sa något om dubbelmoral?

Det är god dryckeskultur som gäller.

Anitra Steen
Verkställande direktör

Organisation

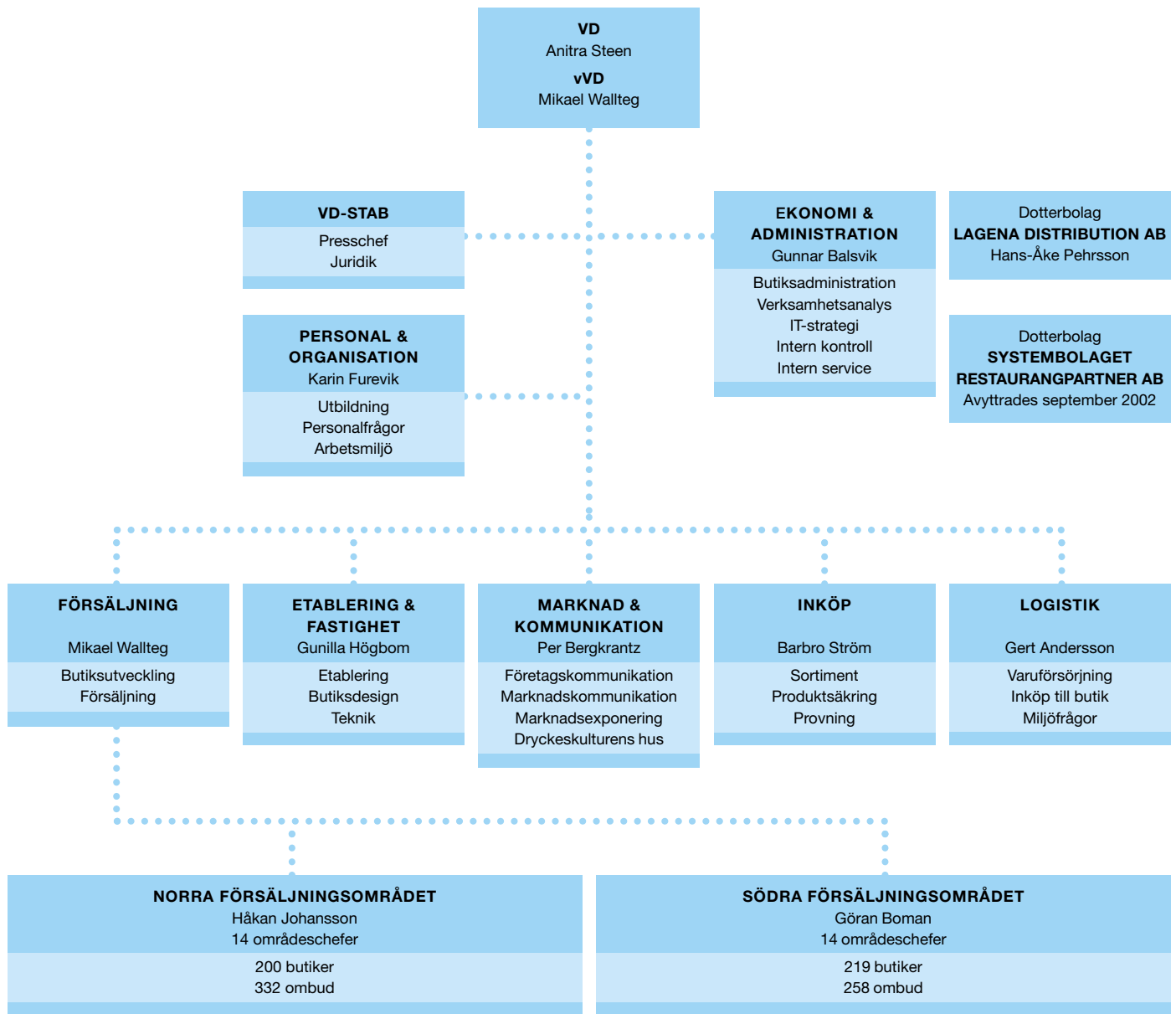

FOTO MAGNUS CARLSSON

Företagsledning

Övre raden från vänster

Gert Andersson, logistikdirektör, **Gunnar Balsvik**, ekonomidirektör, **Mikael Wallteg**, vice vd, **Per Bergkrantz**, marknadsdirektör, och **Björn Rydberg**, presschef.

Nedre raden från vänster

Gunilla Högbom, fastighetsdirektör, **Karin Furevik**, personaldirektör, **Anitra Steen**, vd, och **Barbro Ström**, inköpsdirektör.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Systembolaget AB, org nr 556059-9473, får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för räkenskapsåret 1 januari – 31 december 2002.

Systembolaget AB är ett statligt ägt aktiebolag med vid årsskiftet 419 butiker på 315 orter och cirka 4 200 anställda. Dessutom finns ombud på 590 orter där kunderna kan beställa varor för avhämtning. Företaget har genom beslut av riksdagen monopol på försäljning till allmänheten av spritdrycker, vin och starköl i Sverige.

Systembolaget har som målsättning att bli en av landets ledande fackhandelskedjor. Företaget ska samtidigt klara sin uppgift inom alkoholpolitiken och bidra till att alkoholens negativa effekter minimeras.

Strategisk inriktning av verksamheten

Under senare år har en rad beslut av riksdagen förändrat förutsättningarna för verksamheten. Samtliga butiker har sedan juli 2001 öppet på lördagar. Kredit- och betalkort accepteras som betalningsmedel. Etablering görs av nya butiker och en successiv övergång till självbetjäning har inletts med utgångspunkt i årliga beslut av styrelsen. Butikerna byggs om med ny färgsättning och utformning för att möta kundernas önskemål om en varmare och mer öppen butiksmiljö.

Systembolaget bedriver ett omfattande förändringsarbete. Målsättningen är att, inom ramen för det alkoholpolitiska uppdraget, ge kunderna bästa möjliga service för att skapa en stabil och långsiktig opinionsmässig förankring av verksamheten.

Nedanstående punkter sammanfattar på en övergripande nivå de strategiska utgångspunkterna för verksamheten och förändringsarbetet:

- Våra försäljningsregler ska efterlevas, vilket innebär att försäljning av alkohol endast får ske till:
 - Kunder över 20 år*
 - Ej märkbart påverkade kunder*
 - Kunder som inte misstänks ha för avsikt att langa vidare*
- Vårt sortiment ska vara brett, kvalitetstestat och tillgodose även mindre konsumentgruppers efterfrågan.
- Hela vårt utbud av varor ska vara tillgängligt i hela landet.
- Det lokalt lagerhållna sortimentet varierar efter läge och efterfrågan.
- Mötet med Systembolaget ska byggas på samma upplevelse och värderingar oavsett var någonstans i landet mötet sker.
- Vi är neutrala avseende varumärken och leverantörer.
- Vi är inte vinstmaximerande och driver inte merförsäljning.
- Kunderna ska ges en bra köpupplevelse och få minst lika bra service som i annan handel.

I avtalet med staten, om villkoren för detaljhandelsmonopolet, har Systembolagets roll som ett alkoholpolitiskt instrument tydliggjorts. Vid bolagsstämman beslutas om ägardirektiv till bolaget som innebär att tydliga krav ställs på verksamheten.

Direktivet innebär bland annat att vinstmaximering inte ska eftersträvas, utan att förbättrad produktivitet ska ge utslag i en utökad service till kunderna och lägre handelsmarginaler.

Verksamheten i relation till ägardirektivet

	2002	2001	2000
Avkastning på eget kapital (koncernen)	11%	11%	10%
Nivå i ägardirektiv	ca 8%	ca 9%	ca 9%
Handelsmarginal exkl. alkoholskatt	26,1%	26,7%	27,7%
Soliditet (koncernen)	30%	36%	31%
Nivå i ägardirektiv	30%	30%	30%
Utdelning i % av koncernresultat efter skatt	56%	60%	74%
Nivå i ägardirektiv, minst	50%	50%	50%

Strategisk plan för perioden fram till 2005

Den strategiska planen har reviderats för att omfatta de kommande tre åren. Utgångspunkten i planen är att Systembolaget, som verkar inom ramen för ett detaljhandelsmonopol, ska vara ett alkoholpolitiskt instrument för att vidmakthålla och förbättra folkhälsan.

Målsättningen är att kunderna, även med de särskilda uppgifter som företaget har, ska uppfatta Systembolaget som en ledande fackhandelskedja. Genom att bedriva en verksamhet med stort stöd hos medborgarna skapas långsiktiga förutsättningar för att bibehålla Systembolagets roll inom alkoholpolitiken.

Strukturen i den strategiska planen är att verksamheten betraktas ur fem olika perspektiv för att svara mot Systembolagets uppdrag, ägardirektiv och avtal med staten. Inom varje perspektiv har ett antal strategiska måltal fastställts.

Samhälle/socialt ansvar. Detta perspektiv omfattar Systembolagets samhällsansvar, med målsättning att svenska folket vill behålla Systembolagets detaljhandelsmonopol. Detaljhandelsmonopolet har en viktig roll inom alkoholhandeln med syfte att minimera privata vinstintressen och konkurrens som driver upp alkoholkonsumtion och alkoholskador.

Ägare/finansiella krav. Verksamheten ska vara lönsam och skapa utrymme för företagets utveckling och förnyelse samt ge avkastning enligt ägarens krav. Lönsamheten skall uppnås genom en effektiv verksamhet utan avkall på kundernas krav på god service.

Marknad. Systembolaget ska uppfattas som en ledande fackhandelskedja. Med de krav som ställs på Systembolaget både från ägare och från marknaden blir det allt viktigare för företaget att agera mer affärsmässigt. Detta innebär en fortsatt ökad kundorientering och större affärsmässighet gentemot leverantörer och distributörer. En ökad affärsmässighet innebär dock inte att Systembolaget verkar för att öka försäljningen genom marknadsföring av alkoholdrycker.

Medarbetare. Detta perspektiv fokuserar på Systembolagets medarbetare. Systembolaget ska vara en attraktiv arbetsplats och erbjuda sina medarbetare goda utvecklingsmöjligheter. En förutsättning för Systembolagets överlevnad är att bolaget har kompetenta och engagerade medarbetare samt förmår att attrahera, behålla och vidareutveckla motiverade medarbetare.

Förnyelse. Ett internt perspektiv som syftar till att kontinuerligt utveckla bolagets verksamhet. Systembolagets omvärld förändras ständigt. Detta gäller såväl tekniska lösningar som krav från ägare, kunder, leverantörer och andra intressenter. För att säkerställa en fortsatt positiv utveckling av företaget krävs en ständig förnyelse av verksamheten.

För vart och ett av perspektiven ovan har övergripande målsättningar lagts fast. För att kunna mäta utvecklingen och hur väl målsättningarna uppnås över åren har ett antal nyckeltal definierats för moderbolaget. Under år 2001 gjordes mätningar som fastställde basnivån för varje nyckeltal. I den strategiska planen har för varje nyckeltal även angivits en målnivå för 2004.

Sammanställning av perspektiv, nyckeltal och mål

Definitioner av nyckeltal se sidan 15

Perspektiv	Operativt nyckeltal	Basnivå 2001	Nivå 2002	Målnivå 2004
Samhälle/socialt ansvar	Opinionsindex	49%	50%	54%
	Ålderskontroll	80%	79%	85%
Ägare/finansiellt krav	Handelsmarginal	27,1% *	26,1%	25,7%
Marknad	Nöjd kund-index (NKI)	71	73	76
Medarbetare	Nöjd medarbetar-index (NMI)	68 **	68	73
Förnyelse	Jämförelsestudier	Utveckling som övrig detaljhandel		

* Avser januari-juli 2001

** Basmätningen genomfördes 2002

Utvecklingen av nyckeltalen kommer att följas och redovisas. Utvecklingen kommer att ligga till grund för de prioriteringar som görs under de kommande åren. Vårt att notera från NKI-mätningen är att kunderna uppskattar övergången till självbetjäningbutiker och särskilt betonar Systembolagets samhällsansvar som ett värde att lyfta fram. Särskilda insatser kommer att göras under 2003 för att förstärka ålderskontrollen i butikerna.

Verksamheten under år 2002

Systembolagets sortiment har breddats betydligt sedan avregleringen av importmonopolet 1995, från cirka 3 000 till cirka 9 000 artiklar årligen. Ökningen av sortimentet har inneburit att en allt mindre andel av sortimentet har funnits tillgängligt i butik. Under år 2002 har en samordnad depåhantering av kundbeställningar i butik etablerats för att säkerställa en snabb leverans av hela det ordinarie sortimentet i hela landet.

En försöksverksamhet med vinprovningar kopplade till butikerna har genomförts. Vid utvärderingen framkom att kunderna uppskattade provningarna och att en acceptabel lönsamhet kunde uppnås. Beslut har fattats om att fortsätta med verksamheten.

Sortimentet med lättdrycker, upp till 2,25 volymprocent, har ersatts med ett nytt alkoholfritt sortiment, maximalt 0,5 volymprocent. Sortimentet har kvalitetssäkrats och exponeringen i butik har gjorts tydligare för att stödja kundens möjlighet att välja ett alkoholfritt alternativ.

Under året har installationen av ett nytt kassasystem i butikerna slutförts. Arbetet har varit mycket omfattande och inneburit en stor belastning på verksamheten i

form av nedlagd tid och engagemang. Kostnaderna belastar årets resultat med cirka 70 miljoner kronor. Även det centrala ekonomisystemet har bytts ut under året inom ramen för den successiva övergången till ett integrerat affärssystem.

En landsomfattande kampanj har genomförts för att tydliggöra Systembolagets uppdrag och roll. Marknadskommunikationen har stärkts med en ny kundtidning (Bolaget) och en folder (ABC om alkohol) om riskerna med alkohol med mera.

Renodlingen av verksamheten har fortsatt. Den konkurrensutsatta verksamheten med försäljning till restauranger har avyttrats under 2002.

Den successiva ombyggnaden till fler självbetjäningsbutiker har fortsatt. Under året har 17 butiker byggts om till självbetjäning och sammantaget har vid årsskiftet 127 butiker självbetjäning och 292 butiker försäljning över disk. Självbetjäningsbutikerna har en andel av försäljningen i volym på cirka 51 procent. Tre nya butiker har dessutom öppnats under året, Gränna, Strömstad och Södergatan i Malmö, alla med självbetjäning.

Försäljningsutveckling

Systembolaget sålde 347,8 miljoner liter drycker under 2002. Det är en ökning med 9,5 procent jämfört med 2001 och Systembolagets största försäljning i liter någonsin. Mätt i ren alkohol ökade försäljningen med 8,3 procent till 36,4 miljoner liter. En nivå i jämförelse med den i slutet av 1980-talet, men betydligt lägre än under andra delen av 1970-talet.

Omsättningen i moderbolaget ökade under 2002 som en följd av volymuppgången till 18 809 (17 995) miljoner kronor eller med 5.1 (4.8) procent. Handelsmarginalen exklusive punktskatt minskade till 26.1 (27.1) procent.

Den lägre marginalen kan till stor del förklaras av två faktorer. Den ena är att försäljningen av större förpackningar (bag-in-box) har ökat. Den prissättningsmodell Systembolaget tillämpar sedan år 2000 ger ett lägre pålägg för stora förpackningar i relation till försäljningspriset. Den andra faktorn är att prissättningsmodellen består dels av ett fast påslag i kronor och dels ett procentuellt påslag på varuvärdet. Det fasta påslaget har inte justerats upp med inflationen, vilket innebär en indirekt sänkning av handelsmarginalen.

En analys av försäljningsutvecklingen visar på ett antal bakomliggande faktorer. Den främsta orsaken till ökningen är att hushållen under senare år har fått en ökad disponibel inkomst samtidigt som den reala prisnivån har sjunkit på både öl och vin, bland annat genom sänkningen av punktskatten på vin. Det relativa priset har stor betydelse för försäljningen, vilket även finns dokumenterat inom alkoholforskningen. Även den successiva övergången till självbetjäning och lördagsöppet i hela landet har haft en påverkan.

Systembolagets försäljning står för drygt hälften av den uppskattade totala konsumtionen. Den har under året ökat i samma takt som Systembolagets försäljning vilket innebär en bibehållen marknadsandel. Systembolaget har därmed, genom bland annat en fortsatt god service och ett brett sortiment, kunnat möta konkurrensen från ökade införselkvoter.

Alla varugrupper ökade i försäljning förutom sprit som minskade med 0,4 procent. Vin stod för den största ökningen, 9,9 procent. Totalt stannade försäljningen vid 136,5 miljoner liter. Viner på bag-in-box och pappersförpackning ökade sin försäljningsandel till 50 (37) procent.

Spanien är fortfarande det volymmässigt största landet för vin. Marknadsandelen minskade dock till fördel för bland annat länderna närmast efter, Italien, Frankrike och Chile, som alla ökade sin försäljning.

Försäljningen av rött vin fortsätter att öka, +12,2 procent jämfört med året innan. Bag-in-box står nu för 42 (29) procent av rödvinsförsäljningen, men även röda viner över 80 kronor har ökat i försäljning.

Spanien är störst på rött vin med en marknadsandel av 29,6 (34,6) procent. Italien har ökat sin försäljning med 47,7 procent, framför allt med bag-in-box, och nu är marknadsandelen 26,0 procent.

Frankrike har ökat sin marknadsandel till 15,4 procent och Chile till 11,6 procent. Förlorare är USA, Bulgarien och Portugal som inte varit konkurrenskraftiga på den relativt nya bag-in-box-marknaden.

Försäljningen av vitt vin ökade med 8,4 procent. Precis som för rött vin är det bag-in-box som står för den största ökningen med en marknadsandel av 38 (25) procent. Tyskland fortsätter att tappa volymer, -6,7 procent, men är fortfarande det största vitvinslandet med 17,0 procent av försäljningen.

Italien är även för vita viner land nummer två med en andel av 16,1 procent. Försäljningen ökade med 11,6 procent och mycket talar för att Italien snart är det största vitvinslandet. Spanien är trea med 13,6 procent av försäljningen följt av Frankrike med 12,4 och Ungern med 11,8 procent.

Den totala spritförsäljningen var i stort sett oförändrad från 2001 medan försäljningen av brännvin minskade med 3,0 procent. Det är främst de mörka sprit-sorterna som vinner mark och ökar mest gör cognac, maltwhisky och calvados. Även frukt- och bärlikörer samt grädd- och ägglikörer fortsätter att öka i försäljning.

Försäljningen av starköl ökade med 9,3 procent till 170,5 miljoner liter. 83 procent var svenskt öl. Dominerar gör svensk ljus lager på burk (exkl. extra stark) med en marknadsandel av 43 procent. Försäljningsökningen för öl på burk fortsätter och nu är andelen 77 procent.

Försäljningen av cider ökade med 21,1 procent och blanddryckerna med 158,2 procent. Även försäljningen av alkoholfria drycker ökade, +11,1 procent.

En gång om året görs en sortimentsstrategi för det kommande året. Strategin omfattar sortimentets sammansättning och antalet nyhetslanseringar. I samband med strategin skapas en lanseringsplan för nästa periods inköp som skickas till alla leverantörer. Varje månad får de sedan aktuella offertförfrågningar.

Systembolagets inköpare granskar offerterna och begär in varuprover på de offerter som inte avslås. Varuproverna blindprovas av erfarna provare som väljer ut de bästa, de varor som ska köpas in.

2002 lanserades 942 nya artiklar. Av dessa var 472 röda och 203 vita viner samt 90 öl. Bland de övriga lanseringarna fanns flera mousserande viner, cider, starkviner, sprit och alkoholfritt.

Sedan 2001 arbetar Systembolaget med en modell för styrning av sortimentet. Detta för att garantera kvalitet och tillgång på varor, samt få sortimentet tydligare och mer överskådligt. Alla butiker har nu ett gemensamt bassortiment, cirka 400 artiklar, och därutöver ett sortiment som avspeglar den totala kundefterfrågan. En utvärdering av modellen visar en bibehållen kundnöjdhet och en hög intern och extern acceptans.

Resultatutveckling

Direktivet från ägaren innebär ett krav på avkastning på eget kapital efter skatt på cirka 8 procent. För 2002 har Systembolaget uppnått en avkastning på 10,8 (11,0) procent. Resultatet ligger därmed över ägarens krav på avkastning. Resultatet efter finansiella poster för koncernen var i stort sett oförändrat och ligger på 202 (197) miljoner kronor.

Under året har koncernens intäkter och kostnader ökat. Försäljningen i kronor har ökat med 4,9 procent till 19,1 (18,2) miljarder kronor. Koncernens kostnader på övergripande nivå har ökat med 4,9 procent.

Verksamheten i moderbolaget har under året renodlats till att enbart omfatta detaljhandelsmonopolet, varför moderbolagets omkostnader inte är fullt ut jämförbara mellan åren. Fastighetsbolagets resultat ingår i moderbolagets resultat efter finansiella poster som utdelning.

De främsta anledningarna till ökade försäljningsomkostnader är den stigande försäljningen, som ökar behovet av personal i butikerna, och att övergången till ett modernt butiksdatasystem dragit stora resurser.

Systembolaget Fastigheter AB

Fastighetsverksamheten redovisar ett resultat efter finansiella poster på 97 (103) miljoner kronor. I resultatet ingår en positiv resultateffekt på 16 miljoner kronor hänförlig till försäljningar av fastigheter. Under året har fyra fastigheter sålts. Totalt förvaltas 122 fastigheter omfattande totalt 201 000 kvadratmeter. Vakansgraden uppgår till cirka 3 procent. Samtliga fastigheter är relaterade till Systembolagets verksamhet. Verksamheten som bedrivs i kommanditbolag genererade ett resultat på 34 (54) miljoner kronor.

Lagena Distribution AB

Lagena har under året förbättrat sitt resultat efter finansiella poster från 16 till 21 miljoner kronor. Det höglager som togs i bruk under december 2000 är i praktiken redan fullt utnyttjat och verksamheten har återigen vissa kapacitetsproblem till följd av kundernas stora efterfrågan på lagringsutrymme.

Lönsamheten har kunnat förbättras genom en ökad effektivitet och en högre kvalitet på arbetet. Omsättningen har ökat till 241 (215) miljoner kronor. Transportvolymerna har under året ökat mer än totalmarknaden, vilket inneburit att marknadsandelen stigit under året.

Investeringar

Koncernens investeringar i materiella anläggningstillgångar uppgick under 2002 till 225 (284) miljoner kronor. Ombyggnad och etablering av butiker står för 88 miljoner kronor. Under året har 23 butiker byggts om/etablerats.

Arbetet med att installera ett integrerat affärssystem har inletts under året. Projektet som helhet har klassificerats som en investering. Sammantaget uppgår investeringarna inom IT-området till 78 miljoner kronor.

Personal

Moderbolaget omorganiserade försäljningsorganisationen under slutet av 2001. De fem regionkontoren avvecklades och ersattes av 28 områden med en chef för 10-17 butiker i varje område. Under 2002 har ett omfattande arbete lagts ner på att etablera nya arbetssätt och roller inom ramen för den nya organisationen.

Betydande resurser satsas årligen på personalens varukunskap för att kunna möta kundernas behov av varuinformation. Särskilda utbildningsinsatser görs löpande vid omställningen av en butik till självbetjäning, för att kunna möta kraven på ett förändrat kundmöte och nya arbetsprocesser. Behovet av kompetensutveckling och förbättringar i arbetsmiljön med mera följs upp med hjälp av en omfattande "Nöjd medarbetar-undersökning".

En redogörelse för personalutvecklingen samt löner och ersättningar lämnas i not 3.

Sjukfrånvaro

Systembolaget bedriver sedan många år ett aktivt arbetsmiljöarbete för att förebygga ohälsa. I arbetet ingår bland annat att tidigt planlägga effektiva rehabiliteringsåtgärder för medarbetaren.

Systembolaget erhöll under 2002 en utmärkelse, inom ett EU-projekt, som ett bra exempel på en statlig arbetsplats som arbetar med att främja medarbetares hälsa.

Den totala sjukfrånvaron i procent av de anställdas ordinarie arbetstid var 4,8 procent under 2002.

Sjukfrånvaron fördelad mellan kvinnor och män i olika åldersgrupper

	Yngre än 30 år	30-49 år	Äldre än 49 år	Totalt
Kvinnor	2,2%	4,2%	10,5%	6,1%
Män	0,7%	1,5%	6,0%	2,5%
Totalt	1,6%	3,3%	9,2%	4,8%

Sjukfrånvaro längre än 60 dagar eller mer är 3,3 procent av den ordinarie arbetstiden

	Yngre än 30 år	30-49 år	Äldre än 49 år	Totalt
Kvinnor	0,9%	2,7%	7,8%	4,2%
Män	0,1%	0,7%	4,6%	1,6%
Totalt	0,5%	2,0%	6,9%	3,3%

Mångfaldsarbetet

Systembolaget har som grund för sitt arbete med jämställdhet i företaget beslutat om en mångfaldspolicy och en plan för ökad mångfald. Utgångspunkten är alla människors lika värde. Syftet är att klargöra företagets mål och det gemensamma ansvaret för att uppnå jämställdhet mellan könen samt en ökad etnisk mångfald.

Arbetet med jämställdhet och mångfald har givit resultat. Styrelse och företagsledning har en jämn balans mellan kvinnor och män. Andelen kvinnliga chefer på huvudkontoret har ökat successivt under de senaste åren. I takt med att butikshefer ersätts är målsättningen att rekryteringen på sikt ska innebära att en balans uppnås. En målsättning är också att öka andelen medarbetare med olika etnisk tillhörighet. Den könsmissigt största obalansen finns bland deltidsarbetande butiksanställda där en stor majoritet är kvinnor.

Fördelningen mellan kvinnor och män i butikerna den 31 december 2002

	Anställda totalt	Försäljare heltid	Försäljare deltid	Butikshefer	Bitr butikshefer
Kvinnor	70%	59%	78%	36%	43%
Män	30%	41%	22%	64%	57%

Fördelningen mellan kvinnor och män på huvudkontoret den 31 december 2002

	Anställda	Chefer
Kvinnor	57%	33%
Män	43%	67%

Miljöarbete

Systembolaget har under året arbetat fram och beslutat om en ny miljöpolicy. I de miljöprogram som utarbetats lyfts tre områden fram: transporter, byggmaterial och ekologiska produkter. Handlingsplaner inom respektive område har upprättats och åtgärder vidtas som innebär att företaget kan närma sig de miljömål som satts upp.

Bland de åtgärder som vidtagits kan nämnas en tydligare märkning av ekologiska produkter i katalog och butik, samt en undersökning av möjligheten till samordning av de olika distributörernas transporter till butikerna.

Arbetet med att minska miljöpåverkan av transporterna till butik försvåras av att Systembolaget är ålagda att köpa varorna fritt butik, vilket innebär att möjligheterna att påverka och samordna transportflödet är begränsat.

Systembolaget har sedan 1995 arbetat med olika program för att minska miljöpåverkan. Insatser har gjorts för att minska energianvändningen bland annat genom effektiv styr- och driftövervakning i fastigheter och lokaler. Kylanläggningar har byggts om för att vara helt freonfria och en övergång till fjärrkyla prioriteras.

En effektiv returhantering av dryckesförpackningar skapas genom samarbete med närliggande handel, vilket gör att vi tillsammans kan erbjuda kunderna en bra lösning för mottagning av returförpackningar. Beslut har tagits om att avveckla användningen av de plastringar som håller samman ölburkar.

Ökat stöd till alkoholforskning

Systembolagets Råd för Alkoholforskning beslutade att dela ut tre miljoner kronor till 25 olika forskningsprojekt. Det är en ökning med en miljon kronor jämfört med tidigare år. Projekten innefattar olika typer av alkoholforskning, från medicinsk forskning till samhällsvetenskaplig.

Forskning av särskild betydelse för det förebyggande arbetet prioriteras. I rådet, som har en självständig ställning i förhållande till Systembolaget, ingår såväl samhällsrepresentanter som företrädare för alkoholforskningen.

Intern kontroll

Systembolaget ska agera konkurrensneutralt gentemot samtliga dryckesleverantörer. Transparens och likabehandling är viktiga delar i arbetet med inköp och försäljning, och ett villkor för att kunna bibehålla detaljhandelsmonopolet. Vid en analys av försäljningsstatistiken uppmärksammades vid årsskiftet 2002/2003 ett antal avvikelser för vissa varor och leverantörer.

En intern utredning tillsattes som visade på att det sannolikt förekommit otillbörliga kontakter mellan vissa leverantörer och ett antal butikschefer. Fem butikschefer har tillsammans med tre leverantörer polisanmälts för misstanke om mutbrott respektive bestickning. Därutöver har ett antal butikschefer skiljts från sina uppdrag till följd av överträdelser av företagets interna policy för kontakter med leverantörer och påverkan på sortimentet.

Styrelsens arbete

Systembolagets styrelse består av åtta ordinarie ledamöter med fem suppleanter samt två ordinarie personalrepresentanter med två suppleanter.

Styrelsen har under 2002 haft sex sammanträden varav ett internatsammanträde för behandling av den strategiska planen. Kvartalsvis genomförs uppföljningar av såväl den ekonomiska utvecklingen som ett antal andra nyckeltal för verksamheten.

Systembolagets verksamhet på olika områden styrs genom ett antal policydokument som fastställs av styrelsen. Dessa dokument revideras regelbundet. Styrelsen har beslutat om arbetsordning för styrelsen och vd-instruktion. Bland övriga frågor som behandlats av styrelsen kan nämnas beslut om ombyggnad, etablering av nya butiker samt en översyn av ledningens pensionsvillkor.

Förväntningar avseende den framtida utvecklingen

Systembolaget har i sina prognoser för 2003 räknat med en marginell försäljningsökning. Antagandet baseras på att hushållens disponibla inkomster förväntas öka något, men att ingen ytterligare anpassning av skatten på alkohol görs under året, vilket innebär att den fortsatta harmoniseringen av införselreglerna får en negativ påverkan på försäljningen. Sammantaget bedöms verksamheten klara ägarens krav på avkastning på det egna kapitalet.

Den strategiska planen innebär att krav ställs på att förändringar genomförs de närmaste åren. De måttal som angivits i planen innebär att alla delar i verksamheten måste förbättras med utgångspunkt från kundens önskemål och kravet på ökad effektivitet. En fortsatt ombyggnad till en ökad andel självbetjäningsbutiker är en förutsättning för att klara målsättningarna.

Sortimentet måste avspegla kundernas efterfrågan och kunna anpassas till nya trender och prisutveckling. Samtidigt finns begränsningar som gör att alla kunders önskemål inte kan mötas direkt i butik. Rutinerna för beställningar och leveranser förbättras successivt för att ge alla kunder i hela landet en bra service.

Samtidigt med att serviceförbättringar genomförs, ska Systembolagets roll och sociala ansvar tydliggöras och kommuniceras. Insatserna för att förstärka ålderskontrollen kommer att prioriteras.

Förslag till vinstdisposition

Koncernens fria vinstmedel uppgår till 651 263 497 kronor. Ingen avsättning till bundna reserver föreslås.

.....

Moderbolagets fria egna kapital utgörs av

• fria reserver	459 696 766 kr
• årets vinst	<u>124 778 591 kr</u>
	584 475 357 kr

.....

Styrelsen och verkställande direktören föreslår följande vinstdisposition

• i ny räkning överföres	504 475 357 kr
• i utdelning föreslås	<u>80 000 000 kr</u>
	584 475 357 kr

.....

Koncernen, fem år i sammandrag

Nyckeltal

	2002	2001	2000	1999	1998
Räntabilitet	10,8%	11,0%	10,1%	28,7%	24,2%
Soliditet*	30,0%	35,5%	30,7%	33,7%	32,9%
Handelsmarginal inkl. alkoholskatt, moderbolaget	13,7%	13,2%	13,4%	12,9%	12,6%
Handelsmarginal exkl. alkoholskatt, moderbolaget	26,1%	26,7%	27,7%	27,1%	27,5%
Arbetsproduktivitet, moderbolaget	669	659	619	644	604
Lageromsättningshastighet, moderbolaget	24,6	27,6	26,8	26,9	24,2
Svinn (promille), moderbolaget	1,16	0,68	0,33	0,34	0,35
Ålderskontroll, moderbolaget	79%	81%	81%	80%	79%

*Soliditeten varierar kraftigt till följd av variationen i betalningsflödet kring årsskiftet.

Resultat (mkr)

	2002	2001	2000	1999	1998
Omsättning	19 132	18 241	17 368	16 625	15 495
Rörelsekostnader	-18 967	-18 082	-17 204	-16 175	-15 152
Finansnetto	37	38	32	19	8
Resultat efter finansiella poster	202	197	196	470	351
Årets resultat	142	133	108	338	354

Balansräkningen (mkr)

	2002	2001	2000	1999	1998
Anläggningstillgångar	1 351	1 360	1 270	1 210	1 179
Omsättningstillgångar	3 354	2 435	2 944	2 932	2 409
Summa tillgångar	4 705	3 795	4 214	4 142	3 588
Justerat eget kapital	1 409	1 348	1 294	1 395	1 179
Avsättningar	269	257	970	783	739
Skulder	3 027	2 190	1 950	1 964	1 670
Summa Eget Kapital och skulder	4 705	3 795	4 214	4 142	3 588

Definitioner

Räntabilitet på eget kapital. Resultat efter schablonskatt i procent av justerat eget kapital vid årets början.

Soliditet. Justerat eget kapital i procent av balansomslutningen.

Handelsmarginal. Kostnad för sålda varor i procent av omsättningen.

Arbetsproduktivitet. Antal hanterade arbetsenheter (förpackningar efter viktning per varugrupp) per dagsverke (8 timmar).

Lageromsättningshastighet. Omsättningen dividerad med genomsnittligt lagervärde.

Svinn. Svinn enligt inventering i promille av omsättningen, inkluderar både varu- och kassasvinn.

Ålderskontroll. Andel tillfällen då legitimation har begärts av kunder under 25 år i procent av antal genomförda kontrollköp av personer i åldersgruppen 20-25 år. Ålderskontroll utförs av externa resurser.

Opinionsindex. Andel i procent av Sveriges befolkning som vill behålla Systembolaget och detaljhandelsmonopolet.

Nöjd kund-index (NKI). Index som mäter totala kundnöjdheten. (Skala 1-100). Undersökningen utförs av extern part.

Nöjd medarbetar-index (NMI). Index som mäter totala medarbetarnöjdheten och motivationen. (Skala 1-100). Undersökningen utförs av extern part.

Resultaträkning, mkr

		Koncernen			Moderbolaget	
	Not	2002	2001		2002	2001
Nettoomsättning	1	19 132,0	18 240,8		18 808,8	17 995,5
Kostnad för sålda varor	2	<u>-16 507,2</u>	<u>-15 827,2</u>		<u>-16 256,7</u>	<u>-15 641,7</u>
Bruttoresultat		2 624,8	2 413,6		2 552,1	2 353,8
Försäljningskostnader	3, 4	-2 203,8	-2 035,2		-2 293,1	-2 127,8
Administrationskostnader	3, 4	-274,1	-216,6		-271,4	-217,8
Fastighetsförvaltning	5	15,5	-2,8		35,1	2,5
Resultat från andelar i koncernföretag		<u>2,8</u>	<u>-</u>		<u>-</u>	<u>-</u>
Rörelseresultat		165,2	159,0		22,7	10,7
Resultat från finansiella investeringar						
Resultat från andelar i koncernföretag	6	-	-		92,4	103,0
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar	7	1,0	1,1		0,9	1,0
Övriga räntetäkter	8	41,6	44,5		72,5	77,8
Räntekostnader	9	<u>-5,6</u>	<u>-7,6</u>		<u>-6,2</u>	<u>-7,1</u>
Resultat efter finansiella poster		202,2	197,0		182,3	185,4
Bokslutsdispositioner	10	<u>-</u>	<u>-</u>		<u>-6,5</u>	<u>-26,9</u>
Resultat före skatt		202,2	197,0		175,8	158,5
Skatt	11	<u>-60,6</u>	<u>-63,8</u>		<u>-51,0</u>	<u>-51,8</u>
Årets resultat		141,6	133,2		124,8	106,7

Balansräkning, mkr

		Koncernen		Moderbolaget	
	Not	02-12-31	01-12-31	02-12-31	01-12-31
Tillgångar					
Anläggningstillgångar					
Immateriella anläggningstillgångar					
Balanserade utgifter, affärssystem	12	49,7	16,7	47,1	16,7
Materiella anläggningstillgångar					
Byggnader och mark	13	675,1	702,3	14,6	18,1
Inventarier och installationer	14	<u>518,7</u>	<u>537,5</u>	<u>479,6</u>	<u>483,1</u>
Summa materiella anläggningstillgångar		1 193,8	1 239,8	494,2	501,2
Finansiella anläggningstillgångar					
Andelar i koncernföretag	15	-	-	15,1	25,1
Fordringar hos koncernföretag		-	-	535,2	552,1
Andra långfristiga värdepappersinnehav	16	0,0	0,0	-	-
Uppskjuten skattefordran	17	88,0	88,6	32,0	30,5
Andra långfristiga fordringar	18	<u>19,9</u>	<u>15,1</u>	<u>19,2</u>	<u>14,1</u>
Summa finansiella anläggningstillgångar		<u>107,9</u>	<u>103,7</u>	<u>601,5</u>	<u>621,8</u>
Summa anläggningstillgångar		1 351,4	1 360,2	1 142,8	1 139,7
Omsättningstillgångar					
Varulager		848,9	545,4	848,5	539,2
Kortfristiga fordringar					
Kundfordringar		40,0	69,6	14,1	21,2
Fordringar hos koncernföretag		-	-	97,2	110,2
Skattefordran		58,3	87,5	52,2	80,8
Övriga fordringar		23,3	28,7	18,6	25,0
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	19	<u>39,2</u>	<u>111,4</u>	<u>37,3</u>	<u>102,0</u>
Summa kortfristiga fordringar		160,8	297,2	219,4	339,2
Kortfristiga placeringar		477,6	785,4	477,6	785,4
Kassa och bank		<u>1 866,7</u>	<u>806,6</u>	<u>1 862,6</u>	<u>806,0</u>
Summa omsättningstillgångar		3 354,0	2 434,6	3 408,1	2 469,8
Summa tillgångar		4 705,4	3 794,8	4 550,9	3 609,5

Balansräkning, mkr

		Koncernen		Moderbolaget	
	Not	02-12-31	01-12-31	02-12-31	01-12-31
Eget kapital och skulder					
Eget kapital	20				
Bundet eget kapital					
Aktiekapital (360 000 aktier à 1 000 kr)		360,0	360,0	360,0	360,0
Bundna reserver		<u>398,2</u>	<u>387,2</u>	<u>72,0</u>	<u>72,0</u>
Summa bundet eget kapital		758,2	747,2	432,0	432,0
Fritt eget kapital					
Fria reserver		509,6	467,2	459,7	433,0
Årets vinst		<u>141,6</u>	<u>133,2</u>	<u>124,8</u>	<u>106,7</u>
Summa fritt eget kapital		<u>651,2</u>	<u>600,4</u>	<u>584,5</u>	<u>539,7</u>
Summa eget kapital		1 409,4	1 347,6	1 016,5	971,7
Obeskattade reserver					
Periodiseringsfonder	21	-	-	429,1	422,6
Avsättningar					
Avsättning för pensioner	22	11,3	11,2	-	-
Övriga avsättningar	23	<u>257,8</u>	<u>246,1</u>	<u>104,0</u>	<u>95,8</u>
Summa avsättningar		269,1	257,3	104,0	95,8
Långfristiga skulder					
Skulder till koncernföretag		-	-	35,0	19,3
Övriga skulder	24	<u>1,5</u>	<u>1,5</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Summa långfristiga skulder		1,5	1,5	35,0	19,3
Kortfristiga skulder					
Leverantörsskulder		2 579,5	1 734,2	2 542,6	1 692,1
Skulder till koncernföretag		-	-	1,7	1,7
Övriga skulder		223,5	271,2	219,3	247,0
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	25	<u>222,4</u>	<u>183,0</u>	<u>202,7</u>	<u>159,3</u>
Summa kortfristiga skulder		3 025,4	2 188,4	2 966,3	2 100,1
Summa eget kapital och skulder		4 705,4	3 794,8	4 550,9	3 609,5
Poster inom linjen					
Ställda säkerheter och ansvarsförbindelser					
Ställda panter		-	-	-	-
Ansvarsförbindelser	26	10,6	19,3	21,0	30,1

Kassaflödesanalys, mkr

	Koncernen		Moderbolaget	
	2002	2001	2002	2001
Den löpande verksamheten				
Resultat efter finansiella poster	202,2	197,0	182,3	185,4
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet	<u>198,5</u>	<u>184,7</u>	<u>183,7</u>	<u>146,0</u>
	400,7	381,7	366,0	331,4
Betald skatt	<u>-31,4</u>	<u>-146,9</u>	<u>-22,4</u>	<u>-127,5</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	369,3	234,8	343,6	203,9
Kassaflöde från förändringar i rörelsekapital				
Förändring av varulager	-303,5	46,3	-309,3	51,5
Förändring av fordringar	469,8	-310,3	488,2	-248,0
Förändring av skulder	<u>972,5</u>	<u>239,9</u>	<u>1017,4</u>	<u>218,3</u>
Kassaflöde från den löpande verksamheten	1 508,1	210,7	1 539,9	225,7
Investeringsverksamheten				
Förvärv av anläggningstillgångar	-224,9	-278,2	-230,0	-283,0
Avyttring av dotterföretag	2,8	-	-10,3	-
Försäljning av anläggningstillgångar	<u>48,6</u>	<u>11,3</u>	<u>31,5</u>	<u>0,5</u>
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-173,5	-266,9	-208,8	-282,5
Finansieringsverksamheten				
Utdelning	-80,0	-80,0	-80,0	-80,0
Överföring till pensionsstiftelse	<u>-135,5</u>	<u>-722,1</u>	<u>-135,5</u>	<u>-722,1</u>
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	-215,5	-802,1	-215,5	-802,1
Årets kassaflöde	1 119,1	-858,3	1 115,6	-858,9
Likvida medel vid årets början	<u>1 005,2</u>	<u>1 863,5</u>	<u>1 004,6</u>	<u>1 863,5</u>
Likvida medel vid årets slut	2 124,3	1 005,2	2 120,2	1 004,6
Tilläggsupplysningar				
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet				
Av- och nedskrivningar	238,1	186,6	207,0	144,9
Avsättningar	11,8	9,4	8,2	1,6
Realisationsresultat	<u>-51,4</u>	<u>-11,3</u>	<u>-31,5</u>	<u>-0,5</u>
	198,5	184,7	183,7	146,0
Uppllysning om betalda räntor				
Erhållen ränta	42,6	44,5	73,4	77,8
Betald ränta	5,6	7,6	6,2	7,1
Likvida medel				
Kassa och bank	1 866,7	806,6	1 862,6	806,0
Kortfristiga placeringar	<u>257,6</u>	<u>198,6</u>	<u>257,6</u>	<u>198,6</u>
Belopp vid årets slut	2 124,3	1 005,2	2 120,2	1 004,6

Kortfristiga placeringar i balansräkningen vid årets slut uppgick till 477,6 (785,4) mkr varav 257,6 (198,6) mkr utgjordes av finansiella instrument med en löptid på upp till ett år.

Köpeskilling vid avyttring av dotterföretag uppgick till 10,3 mkr i likvida medel. Kundfordringar uppgick till 21,6 mkr och leverantörsskulder till 13,2 mkr.

Noter med redovisningsprinciper och bokslutskommentarer

Belopp i miljoner kronor (mkr) om inget annat anges. Belopp inom parentes avser föregående års värden.

Allmänna redovisningsprinciper

Redovisningen följer Redovisningsrådets rekommendationer.

Koncernredovisning

I koncernen ingår moderbolaget Systembolaget AB samt de helägda dotterföretagen Lagen Distribution AB och Systembolaget Fastigheter AB.

Koncernredovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden och följer Redovisningsrådets rekommendation nr 1:00 angående koncernredovisning. Vid upprättande av koncernbalansräkningen har de obeskattade reserverna uppdelats i en del som redovisas som latent skatteskuld under rubriken avsättningar och en återstående del som redovisas under bundet eget kapital, det vill säga icke utdelningsbara reserver.

I koncernresultaträkningen bortfaller således sådana bokslutsdispositioner, som innebär upplösning av respektive avsättning till obeskattade reserver. Skattedelen i dessa förändringar redovisas tillsammans med årets skattekostnad i resultaträkningen. Procentsatsen för beräkning av latent skatt är 28 procent.

Värderingsprinciper

Tillgångar, avsättningar och skulder har värderats till anskaffningsvärden om inget annat anges nedan.

Varulager. Varulagret är värderat till anskaffningsvärdet. För moderbolaget ingår alkoholskatt på sprit, vin och starköl i anskaffningsvärdet. Inkuransavdraget uppgår till 3 procent.

Fordringar. Fordringar har efter individuell värdering upptagits till belopp varmed de beräknas inflyta.

Avskrivningsprinciper för anläggningstillgångar. Byggnader skrivs av med 2-4 procent baserat på normal praxis vad gäller planenliga avskrivningar.

Maskiner och inventarier skrivs av på 3-5 år. Ombyggnader och inredning i butikslokaler skrivs av på 7 år. Förbättringsutgifter i annans fastighet skrivs av under den planerade hyrestidens längd, vilket i normalfallet antas vara 20 år.

Not 1 Nettoomsättning

	2002	2001
Försäljning, moderbolaget		
Sprit	7 707,7	7 679,8
Vin	10 201,4	9 827,3
Cider	556,2	461,2
Starköl	4 843,2	4 388,7
Blanddrycker	70,8	21,3
Övrigt	<u>129,4</u>	<u>114,4</u>
	23 508,7	22 492,7
Mervärdesskatt	<u>-4 699,9</u>	<u>-4 497,2</u>
Nettoomsättning, moderbolag	18 808,8	17 995,5
Nettoomsättning, dotterföretag	409,6	286,8
Alkoholskatt, dotterföretag	<u>-86,4</u>	<u>-41,5</u>
Nettoomsättning, koncernen	19 132,0	18 240,8

Inköp och försäljning inom koncernen: Inköp 16,9 (14,2) mkr och försäljning 12,5 (8,9) mkr.

Not 2 Kostnad för sålda varor, moderbolaget

I moderbolagets kostnad för sålda varor ingår alkoholskatt. Moderbolaget köper in varor inklusive alkoholskatt enligt gällande lagstiftning.

Not 3 Anställda och personalkostnader

Medelantalet årsanställda	2002		2001	
		Varav kvinnor		Varav kvinnor
Moderbolaget	2 857	64%	3 229	65%
Dotterföretag	<u>146</u>	23%	<u>174</u>	22%
Koncernen totalt	3 003	62%	3 403	63%

Löner, andra ersättningar och sociala kostnader	2002		2001	
	Löner och ersättningar	Sociala kostnader	Löner och ersättningar	Sociala kostnader
Moderbolaget	825,5	452,0	765,2	442,5
(varav pensionskostnad)		(153,9) ¹⁾		(182,8) ¹⁾
Dotterföretag	39,2	17,5	40,2	14,4
(varav pensionskostnad)		(4,4)		(0,1)
Koncernen totalt	864,7	469,5	805,4	456,9
(varav pensionskostnad)		(158,3) ²⁾		(182,9) ²⁾

¹⁾ Av moderbolagets pensionskostnader avser 1,9 (2,6) mkr gruppen styrelse, vd och vvd. Bolagets utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 12,5 (26,0) mkr.

²⁾ Av koncernens pensionskostnader avser 3,4 (2,6) mkr gruppen styrelse, vd och vvd. Koncernens utestående pensionsförpliktelser till dessa uppgår till 18,4 (31,8) mkr.

Löner och andra ersättningar fördelade

mellan styrelseledamöter med flera och övriga anställda	2002		2001	
	Styrelse och vd	Övriga anställda	Styrelse och vd	Övriga anställda
Moderbolaget	3,8	823,1	3,2	762,0
Dotterföretag	1,0	38,2	1,2	39,0
Koncernen totalt	4,8	861,3	4,4	801,0

Systembolagets vd har under 2002 erhållit 1 733 tkr i lön samt bilförmån och annan ersättning till ett värde av 72 tkr. Styrelsens ordförande har under 2002 erhållit arvode med 115 tkr.

För Systembolagets vd gäller att rätt till pension föreligger från 60 års ålder. Pension utgår med 70% av lön enligt 2001 års löneavtal. Från och med år 2002 införs ett premiebaserat pensionsavtal för vd vad gäller framtida löneökningar. Pensionsavtalet reducerar Systembolagets framtida pensionskostnad, och ger vd en pensionspremie med 25% av årlig löneökning.

För vice vd och avdelningschefer gäller att rätt till pension föreligger från 60 års ålder. Pension utges med 70% av lön och utbetalas till och med månaden före den anställda fyller 65 år. Från 65 års ålder utbetalas pension enligt Systembolagets kollektivavtalade pensionsplan.

Vid uppsägning från Systembolagets sida har vd, vice vd och avdelningschefer rätt till avgångsvederlag med full lön i högst två år. Andra förvärsinkomster under denna tid skall avräknas.

Ersättning till revisionsföretag

Ersättning för revisionsuppdrag i moderbolaget uppgår för SET Revisionsbyrå AB till 1 676,5 (645,0) tkr och för Riksrevisionsverket till 127,3 (59,0) tkr. Ersättning för utökade revisionsuppdrag har till SET Revisionsbyrå AB utgått med 539,0 (228,7) tkr. Totalt i koncernen uppgår ersättningen till SET Revisionsbyrå AB för revisionsuppdrag till 2 026,8 (815,0) tkr.

Not 4 Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar

Avskrivningar enligt plan fördelade per funktion	Koncernen		Moderbolaget	
	2002	2001	2002	2001
Försäljningskostnader	185,9	143,8	181,3	138,6
Administrationskostnader	15,3	5,6	14,5	4,4
Fastighetsförvaltning	<u>36,9</u>	<u>37,2</u>	<u>1,3</u>	<u>1,9</u>
	238,1	186,6	197,1	144,9

Not 5 Fastighetsförvaltning

Intäkter	Koncernen		Moderbolaget	
	2002	2001	2002	2001
Hysesintäkter	71,1	91,1	9,1	13,5
Realisationsresultat	<u>48,6</u>	<u>11,3</u>	<u>31,2</u>	<u>0,5</u>
	119,7	102,4	40,3	14,0
Kostnader				
Driftkostnader	58,1	59,3	3,5	9,2
Fastighetsskatt	9,2	8,7	0,4	0,4
Planenliga avskrivningar	<u>36,9</u>	<u>37,2</u>	<u>1,3</u>	<u>1,9</u>
	-104,2	-105,2	-5,2	-11,5
	15,5	-2,8	35,1	2,5

De marknadsmässiga hyror som belastar försäljnings- och administrationskostnaderna i moderbolaget, men eliminerats i koncernen, uppgår till 135,3 (136,3) mkr.

Not 6 Resultat från andelar i koncernföretag

Utdelning från Systembolaget Fastigheter AB har lämnats med 97 (103) mkr och från Lagen Distribution AB med 5 mkr. I samband med försäljningen av aktierna i Systembolaget Restaurangpartner AB som gav ett resultat på 0,3 mkr har nedskrivning av aktieägartillskott skett med 9,9 mkr.

Not 7 Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

Övriga räntetäkter	Koncernen		Moderbolaget	
	2002	2001	2002	2001
	1,0	1,1	0,9	1,0

Not 8 Ränteintäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2002	2001	2002	2001
Ränteintäkter, koncernföretag	-	-	31,3	33,8
Ränteintäkter, övriga	<u>41,6</u>	<u>44,5</u>	<u>41,2</u>	<u>44,1</u>
	41,6	44,5	72,5	77,9

Not 9 Räntekostnader

	Koncernen		Moderbolaget	
	2002	2001	2002	2001
Ränta på pensionsskuld	-	5,6	-	5,2
Räntekostnader, koncernföretag	-	-	0,8	-
Övriga räntekostnader	<u>5,6</u>	<u>2,0</u>	<u>5,4</u>	<u>1,9</u>
	5,6	7,6	6,2	7,1

Not 10 Bokslutsdispositioner, moderbolaget

	2002	2001
Förändring av periodiseringsfond	-6,5	-26,9

Not 11 Skatt

Skillnaden mellan aktuell skattekostnad och skattekostnad baserad på gällande skattesats 28% består av följande komponenter:

	Koncernen		Moderbolaget	
	2002	2001	2002	2001
Aktuell skattekostnad	55,9	57,7	52,5	55,0
Uppskjuten skatteintäkt avseende temporär skillnad	-2,3	-4,0	-2,3	-3,2
Återförd uppskjuten skattefordran	2,9	-	0,8	-
Latent skatt på bokslutsdispositioner	<u>4,1</u>	<u>10,1</u>	<u>-</u>	<u>-</u>
Redovisad skattekostnad	60,6	63,8	51,0	51,8

Not 12 Balanserade utgifter, affärssystem

	Koncernen		Moderbolaget	
	2002	2001	2002	2001
Ingående anskaffningsvärde	16,7	-	16,7	-
Nyanskaffningar	33,0	16,7	30,4	16,7
Avyttringar	-	-	-	-
Omklassificeringar	<u>1,4</u>	<u>-</u>	<u>1,4</u>	<u>-</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	51,1	16,7	48,5	16,7
Ingående avskrivningar enligt plan	-	-	-	-
Avyttringar	-	-	-	-
Omklassificeringar	-1,1	-	-1,1	-
Årets avskrivningar enligt plan	<u>-0,3</u>	<u>-</u>	<u>-0,3</u>	<u>-</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	<u>-1,4</u>	<u>-</u>	<u>-1,4</u>	<u>-</u>
Utgående planenligt restvärde	49,7	16,7	47,1	16,7

De balanserade utgifterna avser implementering av ett nytt affärssystem som beräknas tas i bruk under 2003.

Not 13 Byggnader och mark

	Koncernen		Moderbolaget	
	2002	2001	2002	2001
Ingående anskaffningsvärden	1 353,5	1 372,5	64,8	64,0
Nyanskaffningar	23,1	8,7	2,0	0,8
Avyttringar	<u>-36,6</u>	<u>-27,7</u>	<u>-23,2</u>	<u>-</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 340,0	1 353,5	43,6	64,8
Ingående avskrivningar enligt plan	-651,2	-627,9	-46,7	-44,7
Avyttringar	20,1	11,7	19,0	-
Årets avskrivningar enligt plan	<u>-33,8</u>	<u>-35,0</u>	<u>-1,3</u>	<u>-1,9</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar enligt plan	-664,9	-651,2	-29,0	-46,6
Utgående planenligt restvärde	675,1	702,3	14,6	18,2
Taxeringsvärden, fastigheter	966,5	946,8	49,4	57,4
varav byggnader	729,7	733,1	36,5	44,3

Not 14 Inventarier och installationer

	Koncernen		Moderbolaget	
	2002	2001	2002	2001
Ingående anskaffningsvärden	1 135,6	941,8	977,4	800,0
Nyanskaffningar	202,3	275,5	199,2	263,2
Avyttringar och utrangeringar	-120,7	-81,7	-98,1	-85,8
Omklassificeringar	<u>-1,4</u>	<u>-</u>	<u>-1,4</u>	<u>-</u>
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 215,8	1 135,6	1 077,1	977,4
Ingående avskrivningar	-598,1	-521,5	-494,3	-429,5
Avyttringar och utrangeringar	103,9	75,0	91,2	78,2
Omklassificeringar	1,1	-	1,1	-
Årets avskrivningar enligt plan	<u>-204,0</u>	<u>-151,6</u>	<u>-195,5</u>	<u>-143,0</u>
Utgående ackumulerade avskrivningar	-697,1	-598,1	-597,5	-494,3
Utgående planenligt restvärde	518,7	537,5	479,6	483,1

Not 15 Andelar i koncernföretag

	2002	2001
Ingående anskaffningsvärde	25,1	15,1
Årets tillkomst	-	10,0
Avyttringar	<u>-10,0</u>	<u>-</u>
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	15,1	25,1

Specifikation av aktier i dotterföretag	Antal andelar	Andel i %	Bokfört värde
Lagena Distribution AB, 556501-3496, Haninge	150	100	15,0
Systembolaget Fastigheter AB, 556601-5615, Stockholm	100	100	0,1
Systembolaget Restaurangpartner AB, 556610-6281, Stockholm	-	-	-

Moderbolaget har erlagt kapitalinsats med 1 000 kronor i följande kommanditbolag:

Fastighetsbolaget Näckströmsgatan i Stockholm KB, 969674-9690, Stockholm
Fastighetsbolaget Kungsträdgårdsgatan i Stockholm KB, 969674-9416, Stockholm
Fastighetsbolaget Armarturvägen i Haninge KB, 969674-9424, Stockholm
Bonden 11 KB, 969675-1511, Stockholm
Buntmakaren 10 i Motala KB, 969675-3442, Stockholm
Alhambra 3 KB, 969675-1487, Stockholm
Tärnan 25 KB, 969675-1529, Stockholm

Gävle 10 KB, 969675-1479, Stockholm
 Fastighetsbolaget Reval 5 KB, 969675-2691, Stockholm
 Fastighetsbolaget Thor 15 KB, 969675-3848, Stockholm
 Döbeln 7 KB, 969675-0117, Stockholm
 Rambergsgården 23:1 KB, 969675-1149, Stockholm
 Malörten 1 i Vänersborg KB, 969675-1842, Stockholm
 Fastighetsbolaget Drottninggatan i Karlstad KB, 969675-0588, Stockholm
 Livia 15 KB, 969674-8632, Stockholm
 Knut 28 KB, 969675-1230, Stockholm
 Fastighetsbolaget Hammartorget 5-7 KB, 969675-4614, Stockholm
 Hofors 6:87 KB, 969675-1099, Stockholm
 Fastighetsbolaget Storgatan i Sollefteå KB, 969675-2113, Stockholm
 Stora Örnén 18 KB, 969675-0554, Stockholm

Not 16 Andra långfristiga värdepappersinnehav, koncernen

	2002	2001
Anskaffningsvärden		
Andelar i bostadsrättsföreningar	0,0	0,0

Not 17 Uppskjuten skattefordran

Upplysning om temporära skillnader

Temporära skillnader föreligger i de fall tillgångars redovisade respektive skattemässiga värden är olika.

Temporära skillnader har resulterat i uppskjutna skattefordringar avseende följande poster:

	Koncernen		Moderbolaget	
	2002	2001	2002	2001
Avskrivning av byggnad	58,9	60,8	2,9	3,7
Avsättning till pensioner	23,4	21,6	23,4	21,6
Underskottsavdrag	-	1,0	-	-
Avsättning till sociala avgifter	<u>5,7</u>	<u>5,2</u>	<u>5,7</u>	<u>5,2</u>
	88,0	88,6	32,0	30,5

Not 18 Andra långfristiga fordringar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2002	2001	2002	2001
Ingående anskaffningsvärden	15,1	20,7	14,1	19,5
Återlagd kortfristig fordran	1,6	1,6	1,3	1,3
Tillkommande fordran	6,4	-	6,4	-
Reglerade fordringar	-1,6	-2,2	-1,3	-2,0
Överfört till kortfristig fordran	<u>-1,6</u>	<u>-5,0</u>	<u>-1,3</u>	<u>-4,7</u>
Bokfört värde vid årets slut	19,9	15,1	19,2	14,1

Som säkerhet för fordringarna har erhållits borgen, 7,2 (7,5) mkr eller pantbrev, 5,9 (6,8) mkr.

Totala beloppen för säkerheterna uppgår således till 13,1 (14,3) mkr.

Not 19 Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2002	2001	2002	2001
Förutbetalda hyror	21,6	87,2	21,6	87,2
Övriga förutbetalda kostnader	16,6	1,9	14,7	-
Upplupen ränta	1,0	13,6	1,0	13,6
Övriga upplupna intäkter	<u>-</u>	<u>8,7</u>	<u>-</u>	<u>1,3</u>
	39,2	111,4	37,3	102,1

Not 20 Förändring av eget kapital

Koncernen	Aktiekapital	Bundna reserver	Fria reserver	Årets vinst
Ingående eget kapital år 2002 enligt fastställd balansräkning för föregående år	360,0	387,2	467,2	133,2
Vinstdisposition enligt bolagsstämans beslut:				
Utdelning				-80,0
Överföring till fria reserver			53,2	-53,2
Förskjutning mellan bundet och fritt eget kapital		11,0	-11,0	
Årets resultat				141,6
Utgående eget kapital	360,0	398,2	509,6	141,6
Moderbolaget	Aktiekapital	Bundna reserver	Fria reserver	Årets vinst
Ingående eget kapital år 2002 enligt fastställd balansräkning föregående år	360,0	72,0	433,0	106,7
Vinstdisposition enligt beslut av årets bolagsstämma:				
Utdelning				-80,0
Överföring till fria reserver			26,7	-26,7
Årets resultat				124,8
Utgående eget kapital	360,0	72,0	459,7	124,8

Not 21 Periodiseringsfonder, moderbolaget

	2002	2001
Periodiseringsfond, avsatt vid taxering 1997	-	55,9
Periodiseringsfond, avsatt vid taxering 1998	52,2	52,2
Periodiseringsfond, avsatt vid taxering 1999	78,6	78,6
Periodiseringsfond, avsatt vid taxering 2000	95,5	95,5
Periodiseringsfond, avsatt vid taxering 2001	80,4	80,4
Periodiseringsfond, avsatt vid taxering 2002	60,0	60,0
Periodiseringsfond, avsatt vid taxering 2003	62,4	-
	429,1	422,6

Not 22 Avsättning för pensioner

	Koncernen		Moderbolaget	
	2002	2001	2002	2001
Ingående faktisk pensionsskuld	11,2	741,8	-	732,1
Överfört till pensionsstiftelse	-	-722,1	-	-722,1
Ränta	-	5,6	-	5,2
Skuldförändring under året	0,1	-14,1	-	-15,2
Utgående faktisk pensionsskuld	11,3	11,2	-	0,0

Systembolaget AB tryggade i mars 2001 utestående icke antastbara pensionsåtaganden genom avsättning till pensionsstiftelser.

Vid beräkning av avsättningen för pensioner har tillämpats bestämmelserna i lagen den 9 juni 1967 om tryggande av pensionsutfästelse m m (Tryggandelagen). Utfäst pension har beräknats enligt Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2000:19).

Dotterbolags pensionsförpliktelser garanteras genom kreditförsäkring och borgen av Systembolaget AB.

Not 23 Övriga avsättningar

	Koncernen		Moderbolaget	
	2002	2001	2002	2001
Latent skatt på obeskattade reserver	126,5	122,4	-	-
Avsättning för pensioner	104,0	95,8	104,0	95,8
Avsättning för skatter	27,3	27,9	-	-
	257,8	246,1	104,0	95,8

Not 24 Långfristiga skulder

Ingen långfristig skuld förfaller inom fem år från balansdagen.

Not 25 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	Koncernen		Moderbolaget	
	2002	2001	2002	2001
Semesterlöneskuld	72,6	65,0	69,8	62,7
Löneskuld	26,9	19,2	25,3	17,9
Sociala avgifter	63,6	55,7	61,3	54,0
Upplupna driftkostnader	26,2	28,2	23,9	19,1
Övrigt	<u>33,1</u>	<u>14,9</u>	<u>22,4</u>	<u>5,6</u>
	222,4	183,0	202,7	159,3

Not 26 Ansvarsförbindelser

	Koncernen		Moderbolaget	
	2002	2001	2002	2001
För koncernföretag	-	-	12,6	13,3
För personallån	6,6	7,1	6,6	7,1
För pensionsförpliktelser	862,8	682,1	862,8	682,1
Avsatt till pensionsstiftelse	-862,8	-682,1	-862,8	-682,1
För premieregleringsfond	1,9	9,5	1,9	9,5
Övrigt	<u>2,1</u>	<u>2,7</u>	<u>0,0</u>	<u>0,2</u>
	10,6	19,3	21,1	30,1

Stockholm den 20 mars 2003

Olof Johansson

Ordförande

Anna Hedborg

Vice ordförande

Ulf Melin

Elisebeht Markström

Leif Linde

Marianne Nivert

Bengt Silfverstrand

Ewa Persson Göransson

Sven-Olof Danielsson

HTF-representant

Eva Hagelberg

HTF-representant

Anitra Steen

Verkställande direktör

Vår revisionsberättelse har avgivits den 20 mars 2003

Bo Axberg

Auktoriserad revisor
SET Revisionsbyrå AB

Curt Öberg

Auktoriserad revisor
Riksrevisionsverket

Revisionsberättelse

Till bolagsstämman i Systembolaget AB, org nr 556059-9473.

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning i Systembolaget AB för 2002. Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för räkenskapshandlingarna och förvaltningen. Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen, koncernredovisningen och förvaltningen på grundval av vår revision.

Revisionen har utförts i enlighet med god revisionssed i Sverige. Det innebär att vi planerat och genomfört revisionen för att i rimlig grad försäkra oss om att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga fel. En revision innefattar att granska ett urval av underlagen för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I en revision ingår också att pröva redovisningsprinciperna och styrelsens och verkställande direktörens tillämpning av dem samt att bedöma den samlade informationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget. Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med aktiebolagslagen, årsredovisningslagen eller bolagsordningen. Vi anser att vår revision ger oss rimlig grund för våra uttalanden nedan.

Årsredovisningen och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger därmed en rättvisande bild av bolagets och koncernens resultat och ställning i enlighet med god redovisningssed i Sverige.

Vi tillstyrker att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och för koncernen, disponerar vinsten i moderbolaget enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Stockholm den 20 mars 2003

Bo Axberg
Auktoriserad revisor

Curt Öberg
Auktoriserad revisor

Granskningsrapport

Till bolagsstämman i Systembolaget AB, org nr 556059-9473.

Vi har på uppdrag av riksdagsstyrelsen granskat förvaltningen och den interna kontrollen i Systembolaget AB för år 2002.

Vi har granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om verksamheten skötts på ett ändamålsenligt och ur ekonomisk synvinkel tillfredställande sätt och om bolagets interna kontroll är tillräcklig. Vår granskning har inte uppvisat förhållanden som föranleder anmärkning.

Vi har vidare granskat om bolaget, dess ledning och styrelse iakttar de riktlinjer för Systembolaget AB specifikt och för statliga bolag generellt som fastlagts av statsmakterna.

Inte heller i detta avseende har vår granskning visat på förhållanden som föranleder anmärkning.

Stockholm den 20 mars 2003

Ingvar Johnsson

Kenth Skårvik

Karl-Gösta Svenson

Revision

Sammansättning den 31 december 2002.

Ordinarie revisorer

Utsedda av bolagsstämman:

Bo Axberg, auktoriserad revisor, SET Revisionsbyrå AB, Stockholm.

Curt Öberg, auktoriserad revisor, Riksrevisionsverket, Stockholm.

Utsedda av riksdagsstyrelsen:

Ingvar Johnsson, riksdagsledamot, Trollhättan.

Kenth Skårvik, riksdagsledamot, Mölndal.

Karl-Gösta Svenson, riksdagsledamot, Jämsjö.

Suppleanter

Utsedd av bolagsstämman:

Mats Nordebäck, auktoriserad revisor, SET Revisionsbyrå AB, Stockholm.

Utsedda av riksdagsstyrelsen:

Anders G Högmark, riksdagsledamot, Växjö.

Karin Jeppsson, riksdagsledamot, Ronneby.

Christina Nenes, riksdagsledamot, Älvängen.

FOTO MAGNUS CARLSSON

Styrelse

Ordinarie ledamöter

Olof Johansson (14), **ordförande**, f d statsråd, invald 2002.

* AB Svensk Bilprovning, Stiftelsen för kunskaps- och kompetensutveckling, Rådet för insyn i försvarsmakten Lustra (Land Use Strategies), (ordförande i samtliga).

Anna Hedborg (13), **vice ordförande**, generaldirektör Riksförsäkringsverket, invald 2002.
* Riksförsäkringsverket (ordförande), Första AP-fonden (ordförande), AMS (ledamot).

Leif Linde (5), generaldirektör Ungdomsstyrelsen, invald 2002.

* Ungdomsstyrelsen (ordförande), Konsumentverket (ledamot), Folkbildningsrådet (ledamot), Konsumentföreningen Svea (ledamot).

Elisebeht Markström (7), riksdagsledamot, invald 1999.

* SIS Statens Institutionsstyrelse, Cancerfonden, Kriminalvårdsstyrelsen, Domstolsverkets styrelse.

Ulf Melin (12), kanslichef Moderaternas riksdagskansli, invald 1999.

* Myndigheten för kvalificerad yrkesutbildning, Svenska UNESCO-rådet.

Marianne Nivert (11), invald 2002.

* Fjärde AP-fonden, Posten AB, Huddinge universitetssjukhus AB, Lennart Wallenstams Byggnads AB, Stiftelsen Chalmers Tekniska Högskola, SNS, Svensk Exportkredit AB, Beijer Alma AB, SSAB.

Ewa Persson Göransson (10), statssekreterare Socialdepartementet, invald 2001.
* Statskontorets Råd.

Bengt Silfverstrand (6), kommunalråd, Höganäs kommun, invald 1996.

* Lunds Universitet, Miljöstrategiska forskningsstiftelsen, MISTRA.

Personalens representanter, ordinarie

Sven-Olof Danielsson (3), butikschef, Östersund, invald 1989.

Eva Hagelberg (15), försäljare, Hudiksvall, invald 1998.

* Systembolagets personalförening (ledamot).

Suppleanter

Margareta Andersson (ej med på bild), riksdagsledamot, invald 2000.

* Kooperativ utveckling i Jönköpings län (ordförande), Föreningen Kooperativ Utveckling – riksförbundsstyrelsen (ledamot).

Robin Dahl (9), ekonom, invald 1995.

* Musik i Uppland (ordförande), Patientnämnden i Uppsala läns landsting.

Evert Lindholm (4), förbundsdirektör Svenska Kommunförbundet, invald 1999.

* Offentliga jobb AB, KPA AB, Kommentus AB, @veta.

Ingvar Löfstrand (2), kansliråd Socialdepartementet, invald 1996.

Karin Pilsäter (8), riksdagsledamot, invald 1999.

* Södertörns Högskola, Konsumentverket, Riksbanksfullmäktige, Vattenfall Sveanät AB.

Personalens representanter, suppleanter

Hans Kjellström (ej med på bild), butikschef, Stockholm, invald 1994.

* Systembolagets personalförenings chefsklubb Stockholm, Systembolagets pensionsstiftelse.

Håkan Eloffs Johansson (1), butikschef Söderhamn, invald 2002.

* Systembolagets personalförening (ordförande).

* Andra styrelseuppdrag.

Grundregler för Systembolagets verksamhet

Alkohollagen anger att det för detaljhandel med spritdrycker, vin och starköl ska finnas ett särskilt bolag (detaljhandelsbolag), som staten äger. Enligt statens ägardirektiv och Systembolagets avtal med staten är Systembolaget detta detaljhandelsbolag.

Avtalet med staten

Butiker

Enligt Systembolagets avtal med staten är målet att varje kommun som så önskar ska få systembutik. Beslut om etablering ska grundas på en samlad bedömning av företagsekonomiska och servicemässiga överväganden. På orter där systembutik saknas kan Systembolaget sälja varor genom ombud.

Systembolagets sortiment

Bolagets produkturval ska vara sådant att ingen favorisering sker av inhemska produkter. Urvalet får endast grundas på en bedömning av produktens kvalitet, särskilda risker för skadeverkningar av produkten, kundernas efterfrågan och andra affärs-mässiga hänsyn.

Den leverantör som är missnöjd med bolagets beslut kan få det överprövat av Alkoholsortimentsnämnden.

Service och rationell drift

Bolaget ska bedriva verksamheten rationellt och kunderna ska ges god service.

Bolaget får äga fastigheter och vara delägare i fastighetsföretag när det behövs för att få lokaler till verksamheten. I övrigt får bolaget inte utan regeringens tillstånd vara delägare i annat företag.

Marknadsföring och produktinformation

Systembolaget ska verka för att nya produkter blir kända för kunderna och informationen ska vara opartisk.

Statens ägardirektiv

Systembolagets ensamrätt

Statens ägardirektiv anger att Systembolagets ensamrätt på detaljhandeln har ett socialpolitiskt syfte och att ensamrätten begränsar alkoholens tillgänglighet genom kontroll över butiksetableringar, öppettider och genom försäljningsreglerna.

Försäljning får inte ske:

- till den som inte har fyllt 20 år
- till den som är märkbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel eller
- om det finns särskild anledning att anta att varan är avsedd att olovligen tillhandahållas annan person.

För att kunna kontrollera att försäljningen inte sker till den som är under 20 år har Systembolaget rätt att begära legitimation av kunden.

Soliditet och räntabilitet

Enligt ägardirektivet bör soliditeten i Systembolaget uppgå till cirka 30 procent. Räntabiliteten på det justerade egna kapitalet ska på lång sikt motsvara den tioåriga obligationsräntan med ett tillägg av fyra procentenheter.

Handelsmarginal och effektivitet

Bolagets verksamhet ska bedrivas ekonomiskt effektivt. Vid fastställande av handelsmarginalen ska bolaget beakta att man får täckning för sina kostnader och att staten får skälig avkastning i enlighet med räntabilitetsmålen. Här ska bolaget utnyttja möjliga och lämpliga effektivitets- och produktivitetsförbättringar.

Genom nyckeltal, eller på annat lämpligt sätt, ska bolaget årligen redovisa hur räntabilitetsmålet har uppnåtts och resultatet av effektivitets- och produktivitetsförbättringar. I redovisningen ska också ingå en beskrivning av vilka faktorer som har påverkat handelsmarginalen, och hur bolagets resultat förhåller sig till omvärlden.

Utdelning

Utdelningen bör, om det inte strider mot aktiebolagslagen eller soliditetsmålet, uppgå till ett belopp som motsvarar minst hälften av vinsten efter skatt. Om vinsten varaktigt skulle överstiga avkastningsmålet ska detta på sikt komma kunderna till godo genom att handelsmarginalen justeras nedåt.

Bolagsordning

Systembolagets aktiekapital är 360 miljoner kronor. Svenska staten äger samtliga aktier. Bolagets styrelse ska bestå av högst elva och lägst sex ledamöter med fem suppleanter. Därutöver tillkommer två ledamöter och två suppleanter som representerar arbetstagarna. Bolagets styrelse har sitt säte i Stockholm. Räkenskapsåret för bolaget är kalenderåret. Efter beslutad avsättning till fonder betalas del av bolagets vinst in till staten.

Försäljningsstatistik

Systembolagets försäljning 1955-2002 (1000-tal liter)

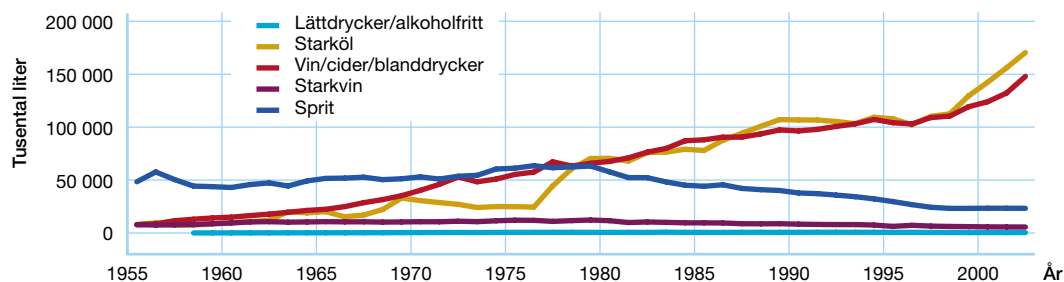
År	Sprit	Starkvin	Vin*	Starköl	Lättdrycker/ alkoholfritt
1955	48 376	7 858	7 799	8 102	
1956	57 674	7 511	8 744	9 541	
1957	50 465	7 712	11 599	7 514	
1958	44 292	7 988	13 034	7 575	60
1959	43 795	8 738	14 224	8 680	95
1960	43 007	9 509	14 975	9 646	119
1961	45 778	10 485	16 460	10 702	139
1962	47 348	10 691	17 829	12 057	147
1963	44 400	10 252	19 536	20 007	177
1964	49 199	10 442	21 325	18 995	188
1965	51 605	10 712	22 410	20 136	207
1966	51 844	10 524	24 934	15 310	213
1967	52 723	10 598	28 642	16 986	258
1968	50 406	10 298	31 528	22 128	266
1969	51 224	10 442	35 241	33 003	340
1970	53 028	10 655	40 331	30 574	395
1971	50 968	10 590	45 947	28 742	448
1972	53 643	11 142	52 875	27 060	478
1973	54 454	10 709	48 362	24 079	453
1974	60 413	11 532	50 930	24 963	515
1975	61 245	12 110	55 321	24 901	590
1976	63 583	11 950	57 544	24 475	608
1977	61 657	10 990	67 280	44 508	636
1978**	62 491	11 675	63 263	60 610	643
1979	63 250	12 255	65 860	70 427	559
1980	57 787	11 628	67 609	70 529	538
1981	52 353	9 896	70 985	67 957	598
1982	52 260	10 419	76 406	75 905	558
1983	48 219	10 042	79 881	76 445	738
1984	45 161	9 619	87 103	79 127	605
1985	44 141	9 590	88 059	77 954	542
1986	45 558	9 456	90 523	87 556	551
1987	42 104	8 777	90 558	94 194	660
1988	40 934	8 673	93 613	100 775	674
1989	40 150	8 766	97 332	107 121	634
1990	37 837	8 387	96 393	106 793	646
1991	37 177	8 082	97 913	106 722	706
1992	35 807	7 961	100 670	105 367	711
1993	34 287	7 962	103 127	103 307	667
1994	32 245	7 504	107 263	109 354	683
1995***	29 654	6 249	104 165	107 902	604
1996	26 801	7 263	103 026	102 184	605
1997	24 304	6 517	109 059	110 232	517
1998	23 257	6 202	110 403	112 534	457
1999	23 267	6 007	119 291	129 594	393
2000	23 402	5 792	123 968	142 361	400
2001****	23 396	5 696	132 157	156 011	373
2002	23 308	5 656	147 925	170 455	415

* Inklusive cider och blanddrycker.

** 1978 upphörde Systembolagets monopol på partihandel med svensktillverkat starköl.

*** 1995 upphörde Systembolagets monopol på övrig partihandel.

**** 2001 upphörde Systembolagets partihandelsförsäljning.

Systembolagets försäljning länsvis per invånare 2002 jämfört med 2001 (liter)

Län	Sprit		Vin		Öl		Cider/blanddryck		Summa ren alkohol	
	Liter	%	Liter	%	Liter	%	Liter	%	Liter	%
Stockholms län	2,66	-5,9	22,29	4,5	22,09	3,1	1,75	15,1	5,13	3,1
Uppsala län	2,23	1,0	16,09	8,9	18,19	10,5	2,00	20,7	3,97	8,8
Södermanlands län	2,76	1,4	16,17	10,9	21,05	9,8	2,12	21,6	4,36	9,5
Östergötlands län	2,40	-0,7	13,66	7,9	18,22	8,2	1,88	30,9	3,75	7,3
Jönköpings län	1,97	-0,3	8,03	8,9	15,37	11,4	1,36	28,3	2,70	8,2
Kronobergs län	2,58	-1,6	9,62	8,6	14,12	11,3	1,35	27,8	3,04	6,9
Kalmar län	3,03	-1,6	12,26	9,0	20,23	10,9	1,91	27,4	3,94	7,6
Gotlands län	3,39	-2,6	19,65	8,7	28,41	10,5	3,10	21,9	5,48	7,7
Blekinge län	2,56	-1,5	10,01	10,0	13,90	10,2	1,54	33,4	3,11	7,8
Skåne län	1,99	-2,6	11,13	8,3	8,98	5,9	1,12	25,4	2,72	6,0
Hallands län	2,33	-0,8	12,15	14,7	12,99	14,4	1,65	35,8	3,22	11,2
Västra Götalands län	2,56	0,9	15,11	15,1	18,43	12,0	1,85	32,8	3,99	11,7
Värmlands län	4,37	9,6	18,83	20,5	29,21	18,2	2,88	38,1	5,79	17,7
Örebro län	2,41	2,7	11,85	11,6	20,77	12,2	2,14	34,5	3,69	10,9
Västmanlands län	2,49	0,9	14,33	9,5	21,13	10,3	2,27	26,6	4,06	9,1
Dalarnas län	2,71	1,7	13,78	10,9	23,44	12,7	2,38	26,0	4,17	10,4
Gävleborgs län	2,77	3,6	13,61	11,8	22,16	12,8	2,43	25,8	4,11	11,3
Västernorrlands län	3,05	-0,8	14,10	10,0	21,40	7,2	2,55	14,3	4,26	7,3
Jämtlands län	4,66	5,1	18,16	15,5	29,45	11,8	3,37	23,4	5,86	12,1
Västerbottens län	2,89	-0,6	13,17	10,3	23,96	7,8	2,92	16,1	4,23	7,6
Norrbottens län	2,93	1,4	11,96	13,1	25,96	9,9	3,01	23,5	4,22	9,9
Hela landet	2,61	-0,7	15,27	9,5	19,06	8,9	1,91	24,6	4,07	7,9
Hela landet per invånare 15 år och över	3,18	-0,9	18,63	9,3	23,26	8,7	2,33	24,4	4,97	7,7

Marknadsandelar/volym 2002 (de 10 största leverantörerna till Systembolaget)

Sprit

1	V&S Group	54,2%
2	Maxxium Sweden Fine Wine & Spirit AB	9,1%
3	Diageo Sweden AB	8,2%
4	Berntson AB	5,4%
5	Allied Domecq Spirits & Wine Sweden AB	3,9%
6	Fondberg & Co AB	3,7%
7	Pernod Ricard Sweden AB	2,8%
8	Philipson & Söderberg AB	2,1%
9	Birra Mex AB	1,9%
10	Galatea Spirits AB	1,4%

Vin

1	V&S Group	22,5%
2	Fondberg & Co AB	11,8%
3	Oenoforos AB	8,4%
4	Philipson & Söderberg AB	5,5%
5	Arvid Nordquist Vin och Sprithandel	5,3%
6	Stellan Kramer AB	5,0%
7	Spendrups	4,0%
8	Enosvezia AB	3,9%
9	Edström Chris-Wine AB	2,9%
10	Premium Wines Nordic	2,8%

Starköl

1	Carlsberg Sverige AB	39,0%
2	Spendrups	21,0%
3	AB Åbro Bryggeri	12,2%
4	Galatea Spirits AB	9,8%
5	Krönleins	6,4%
6	Kopparbergs/Sofiero Bryggeri	6,0%
7	Heba Trading AB	1,5%
8	Bibendum	1,2%
9	Birra Mex AB	0,6%
10	Scottish & Newcastle	0,4%

Cider och blanddrycker

1	Kopparbergs/Sofiero Bryggeri	33,1%
2	AB Åbro Bryggeri	27,3%
3	Carlsberg Sverige AB	17,7%
4	Krönleins	6,7%
5	Spendrups	4,2%
6	Kiviks Musteri	3,7%
7	Berntson AB	2,3%
8	Nya Munkbo Bryggeri	1,9%
9	Galatea Spirits AB	0,7%
10	Birra Mex AB	0,6%

Marknadsandelar/värde 2002 (de 10 största leverantörerna till Systembolaget)

Fakturerings

1	V&S Group	26,1%
2	Carlsberg Sverige AB	8,6%
3	Spendrups	6,1%
4	Fondberg & Co AB	5,3%
5	Philipson & Söderberg AB	3,7%

6	Maxxium Sweden Fine Wine & Spirit AB	3,5%
7	Oenoforos AB	3,2%
8	Berntson AB	3,2%
9	AB Åbro Bryggeri	3,2%
10	Diageo Sweden AB	3,0%

Mest sålda märken 2002

2001 års placering inom parentes

Sprit	Miljoner liter
1 (1) Explorer Vodka	1,8
2 (2) Renat	1,6
3 (3) Absolut Vodka	1,6
4 (4) Lord Calvert	1,5
5 (5) Brännvin Special	0,9
6 (7) The Famous Grouse	0,7
7 (6) Kronvodka	0,7
8 (8) Bell's	0,6
9 (13) Koskenkorva	0,5
10 (9) Star Dry Gin	0,5

Vita viner	Miljoner liter
1 (1) Castillo de Gredos Blanco	3,4
2 (6) Chapel Hill Riesling	2,0
3 (3) Dunavár Pinot Gris	1,8
4 (5) California White	1,5
5 (21) Gloria Chardonnay	1,1
6 (2) Åkesson Terra dell'Oro Bianco	1,0
7 (8) Pasqua Chardonnay delle Venezie	1,0
8 (11) Santagostino Catarratto-Chardonnay	0,9
9 (27) Dunavár Chardonnay	0,8
10 (4) Prins Oliver Blanc	0,8

Starkvin	Miljoner liter
1 (1) Blossa Starkvinsglögg Röd	1,2
2 (2) Marinella Fruit Bitter	0,7
3 (3) Martini Bianco	0,5
4 (4) Rosita	0,3
5 (5) Martini Extra Dry	0,2

Starköl	Miljoner liter
1 (1) Millennium	14,4
2 (2) Mariestads Export	10,0
3 (3) Norrlands Guld Export	9,0
4 (5) Falcon Export	8,0
5 (10) Stockholm Festival	4,9
6 (7) Lapin Kulta	4,7
7 (6) Åbro Original	4,7
8 (4) Kung	4,7
9 (9) Carlsberg Export	4,6
10 (14) Carlsberg Sort Guld	4,4

Vin (exkl. starkvin)	Miljoner liter
1 (1) Castillo de Gredos Tinto	4,9
2 (4) Chenet Cabernet-Syrah	4,3
3 (36) Mauro Primitivo	3,8
4 (2) Castillo de Gredos Blanco	3,4
5 (3) Gato Negro Cabernet Sauvignon	3,3
6 (52) il Conte Primitivo Negroa	2,6
7 (14) Viña Maipo Cabernet Sauvignon	2,1
8 (18) Chapel Hill Riesling	2,0
9 (9) Dunavár Pinot Gris	1,8
10 (6) Pasqua Cabernet Merlot	1,8

Cider	Miljoner liter
1 (6) Xider Cactus/lime	2,4
2 (1) Kopparbergs Päröncider	2,0
3 (2) Rekorderlig Skogsbärs-cider	1,3
4 (5) Kopparbergs Cider Svensk Guld Pärö	1,0
5 (4) Kopparbergs Äppelcider	0,9

Röda viner	Miljoner liter
1 (1) Castillo de Gredos Tinto	4,9
2 (3) Chenet Cabernet-Syrah	4,3
3 (24) Mauro Primitivo	3,8
4 (2) Gato Negro Cabernet Sauvignon	3,3
5 (31) il Conte Primitivo Negroamaro	2,6
6 (10) Viña Maipo Cabernet Sauvignon	2,1
7 (5) Pasqua Cabernet Merlot	1,8
8 (4) Gandia Tempranillo	1,7
9 (8) La Chasse	1,6
10 (6) Señorío de los Llanos Reserva	1,2

Blanddrycker	Tusental liter
1 (ny) Cube Sour Lemon	224,6
2 (11) Bacardi Breezer Tropical Pineapple	137,0
3 (1) Peters Pops Kiwi	132,0
4 (10) Bacardi Breezer Tropical Lime	125,9
5 (2) Peters Pops Peach	101,7

Alkoholfritt	Tusental liter
1 (1) Blossa Lättglögg	52,5
2 (3) Clausthaler	28,7
3 (5) Mousserande Jordgubbsvin	27,5
4 (7) Ramlösa	24,3
5 (15) Jever Fun	23,4

Systembolagets försäljning i varugrupper 2002 jämfört med 2001 (1000-tal liter)

Sprit	2001	2002	diff
Aperitif/bitter	329	321	-2,3%
Okryddat brännvin	8 219	7 812	-4,9%
Kryddat brännvin	2 076	2 179	4,9%
Gin	1 455	1 473	1,2%
Armagnac, Cognac, Brandy	850	896	5,4%
Rom	393	386	-1,8%
Punsch	258	242	-6,3%
Whisky	8 088	8 123	0,4%
Likör	1 392	1 542	10,8%
Övrig sprit	336	334	-0,5%
Summa	23 396	23 308	-0,4%

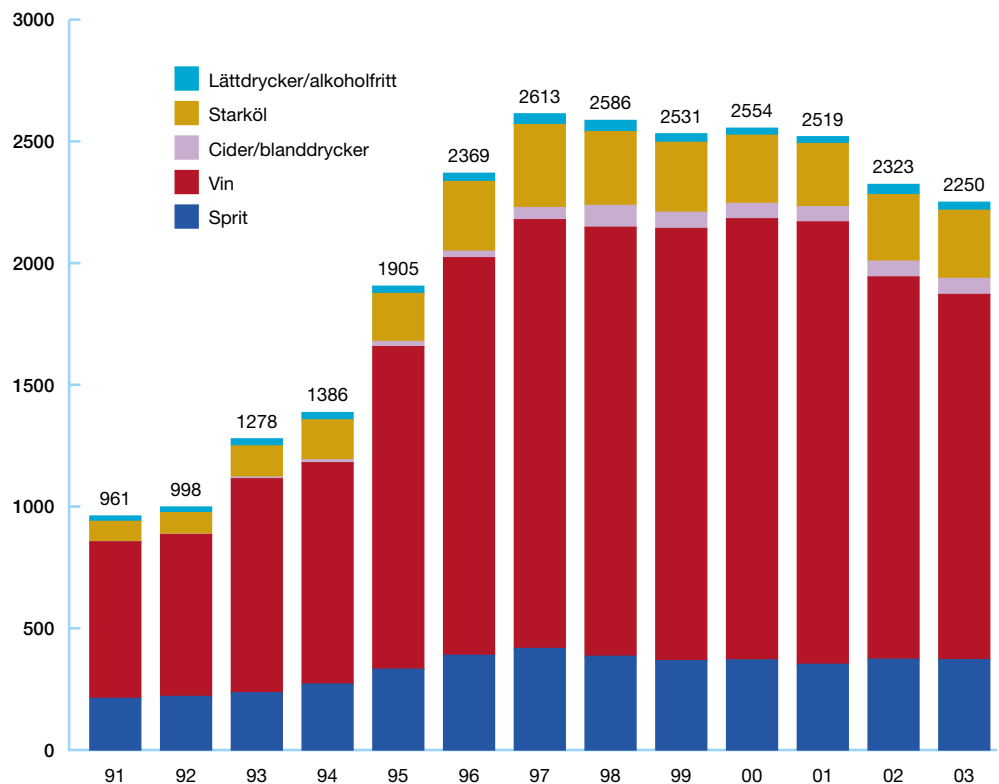
Vin	2001	2002	diff
Rött vin	70 311	78 900	12,2%
Vitt vin	40 056	43 424	8,4%
Rosévin	1 537	1 826	18,8%
Mousserande vin	3 421	3 611	5,6%
Champagne	459	462	0,7%
Starkvin exkl. starkvinsglögg	4 270	4 120	-3,5%
Glögg och Glühwein	2 794	2 894	3,6%
Övrigt vin	1 354	1 270	-6,2%
Summa	124 202	136 507	9,9%

Cider och blanddrycker	2001	2002	diff
Blanddrycker	396	1 024	158,2%
Cider	13 254	16 051	21,1%
Summa	13 651	17 075	25,1%

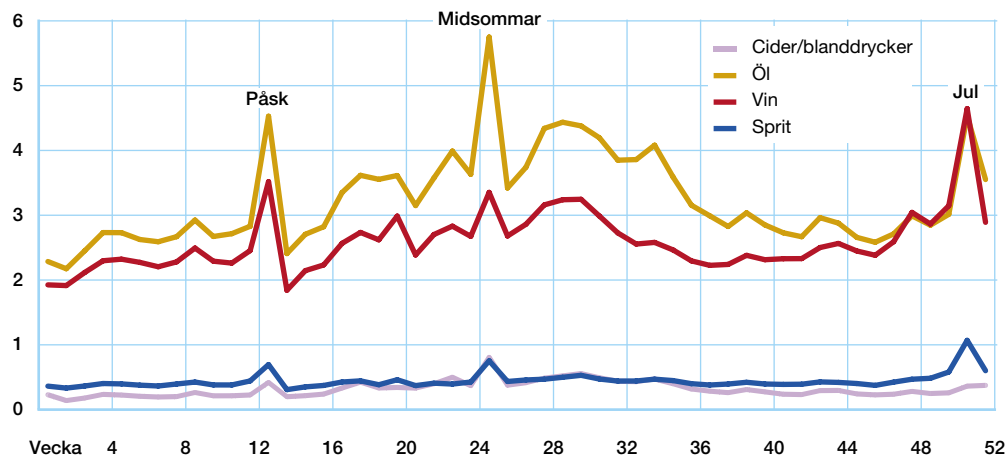
Starköl	2001	2002	diff
Ljus lager	147 677	161 318	9,2%
Mörk lager	4 157	4 425	6,5%
Ale	2 715	2 919	7,5%
Porter/Stout	705	857	21,6%
Övrigt starköl	757	935	23,6%
Summa	156 011	170 455	9,3%

Lättdrycker/alkoholfritt	2001	2002	diff
Alkoholfritt	324	303	-6,4%
Vatten	48	57	19,8%
Summa	373	415	11,1%

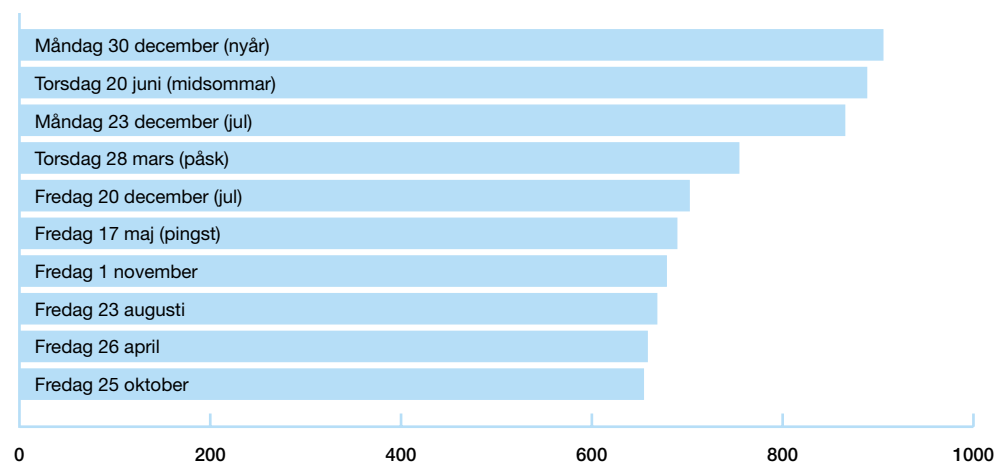
Antal märken i Systembolagets ordinarie sortiment 1991-2003 (avser januari respektive år)

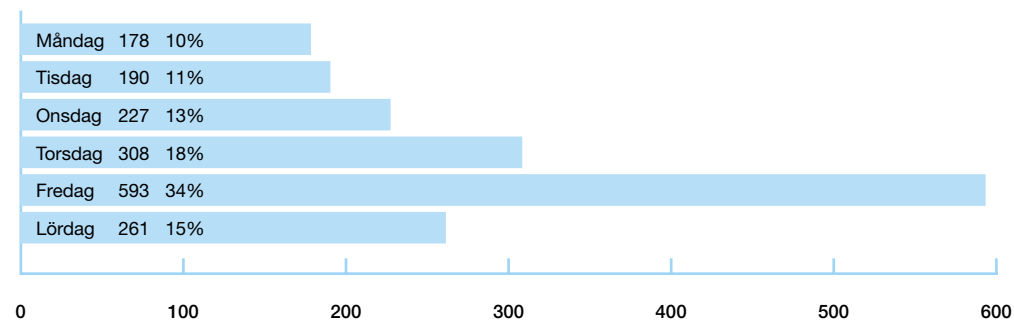
Systembolagets veckoförsäljning 2002 (miljoner liter)

Dagar med flest antal kunder (1000-tal) 2002

Antal kunder (1000-tal) per dag en genomsnittsvecka vecka 2002

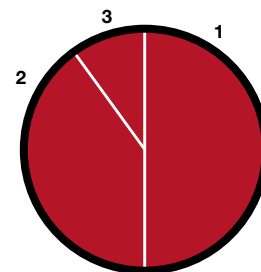

Systembolagets försäljning av vin (exkl. starkvin) under 1993-2002 (1000-tal liter)

Land	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	Procentuell	
											Andel 2002	förändring 2002/2001
Spanien	18 544	25 523	31 576	29 902	27 266	30 633	32 501	30 288	31 379	31 439	24,0%	0,2%
Italien	7 200	8 082	11 620	12 013	15 454	14 826	15 344	17 498	21 250	28 627	21,9%	34,7%
Frankrike	16 615	16 014	11 889	9 496	11 491	13 263	14 281	15 728	16 676	18 487	14,1%	10,9%
Chile	4 814	4 034	4 025	4 962	5 206	4 697	6 265	7 788	10 143	12 165	9,3%	19,9%
Tyskland	12 729	13 921	12 258	9 785	8 679	8 299	8 462	8 634	8 179	7 631	5,8%	-6,7%
Australien	15 950	13 026	6 839	6 334	5 028	3 827	4 692	5 601	5 817	7 287	5,6%	25,3%
Sydafrika	59	475	968	2 297	2 747	3 086	3 555	4 494	5 527	5 999	4,6%	8,5%
Ungern	1 604	1 511	1 940	2 059	1 859	1 661	2 108	2 592	3 821	5 846	4,5%	53,0%
USA	6 285	6 902	4 895	5 651	5 907	5 089	5 456	4 808	4 254	4 345	3,3%	2,1%
Sverige	4 645	4 590	3 879	3 284	2 984	2 735	2 644	2 280	2 325	2 321	1,8%	-0,2%
Bulgarien	3 041	2 874	2 799	2 963	2 746	3 022	2 461	2 352	2 391	1 999	1,5%	-16,4%
Portugal	2 297	2 185	1 975	2 380	2 697	3 371	4 108	4 051	3 088	1 960	1,5%	-36,5%
Argentina	1 217	610	267	425	607	1 050	1 011	1 139	855	634	0,5%	-25,9%
Rumänien	990	1 043	1 091	1 230	1 103	848	661	611	527	470	0,4%	-10,8%
Cypern	664	442	489	478	441	376	351	331	327	342	0,3%	4,6%
Finland	610	550	582	540	416	350	311	298	286	263	0,2%	-8,0%
Grekland	582	445	664	819	652	595	635	712	439	255	0,2%	-41,9%
Österrike	467	476	916	806	753	500	470	375	314	177	0,1%	-43,6%
Nya Zeeland	1 262	862	558	442	366	430	419	321	261	175	0,1%	-33,1%
Övriga	963	792	736	696	659	664	729	889	613	429	0,3%	-30,0%
Summa:	100 538	104 356	99 967	96 562	97 062	99 323	106 465	110 791	118 471	130 851	100,0%	10,4%

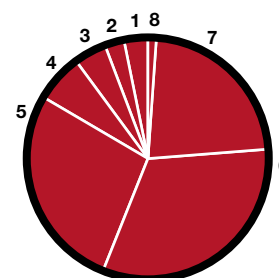
Systembolagets vinförsäljning 2002 uppdelad i förpackningstyper

1. Flaskor 50%
2. Bag-in-box 40%
3. Pappförpackningar 10%

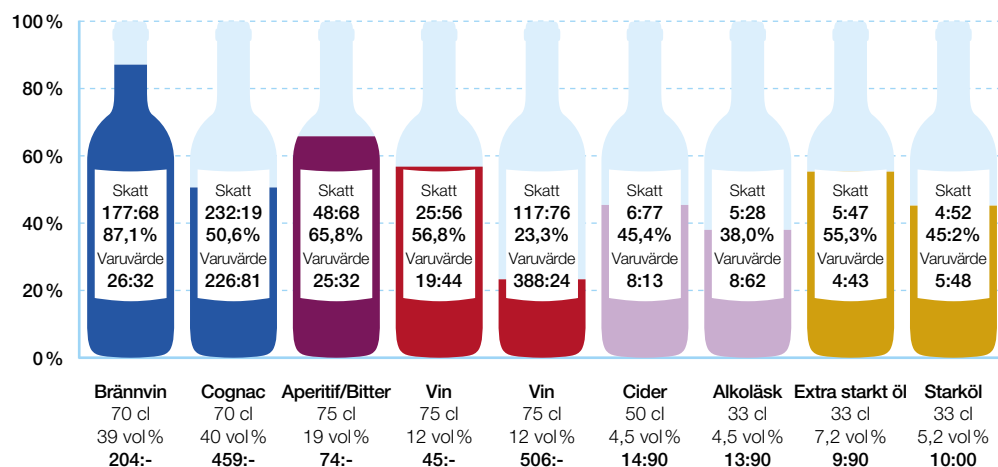

Systembolagets vinförsäljning (exkl. starkvin) 2002 uppdelad i prisgrupper (enbart helbuteljer)

1. Över 100 kr 3,2%
2. 91-100 kr 2,6%
3. 81-90 kr 4,3%
4. 71-80 kr 6,4%
5. 61-70 kr 27,4%
6. 51-60 kr 32,3%
7. 41-50 kr 22,6%
8. Max 40 kr 1,1%

Skattens andel av priset på olika varor den 1 januari 2003

Alkoholskatter 1 januari 2003

Moms tillkommer

Öl

Alkoholhalt, volymprocent		Skatt i kronor per liter för
Över	Högst	varje volymprocent alkohol *
–	2,8	0
2,8	–	1,47

* För ett ölmärke med alkoholstyrkan 5,0 volymprocent blir alkoholskatten 5,0x1,47=7,35.

Vin (cider m.m)

Alkoholhalt, volymprocent		
Över	Högst	Skatt i kronor per liter
–	2,25	0
2,25	4,5	7,58
4,5	7	11,20
7	8,5	15,41
8,5	15	22,08
15	18	45,17

Mellanklassprodukter (starkvin m.m.)

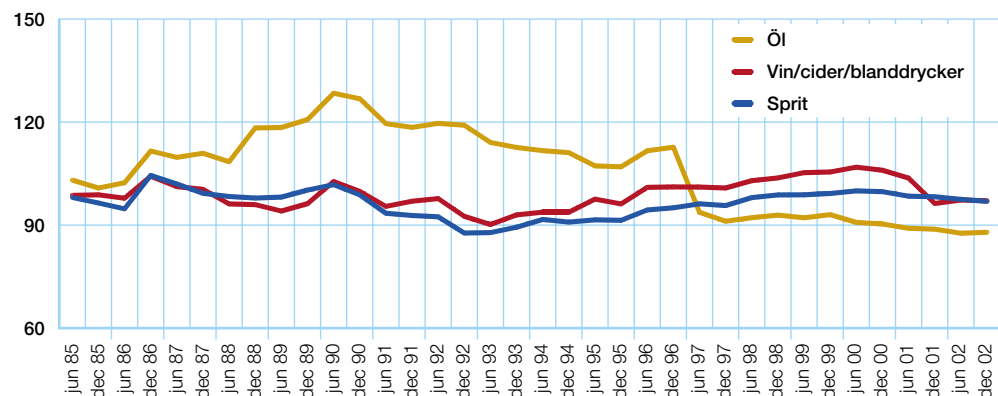
Alkoholhalt, volymprocent		Skatt i kronor per liter
Över	Högst	
1,2	15	27,20
15	22	45,17

Sprit

Skatt i kronor per liter ren alkohol
501,41

Realprisutveckling för varugrupperna

sprit, vin och starköl 1985-2002 (realprisindex, december 1984=100)

Varuvärde och skatter 2002 (koncernen, miljarder kronor)

Bolagets omsättning	18,8
därav	
Inköpspris för varor	7,2
Systembolagets kostnader	2,4
Varuskatter	9,0
Skatt på årets resultat	0,1
Systembolagets resultat	0,1

Alkoholförsäljning per invånare i olika länder 2001 (liter)

Land	Sprit á 40%	Vin	Öl	Totalt á 100%
Luxemburg	4,0	64	101	12,4
Irland	6,0	12	151	10,8
Portugal	3,5	50	61	10,6
Frankrike	6,0	57	36	10,5
Spanien	6,0	36	75	10,5
Tyskland	4,8	24	123	10,4
Ungern	7,5	31	64	9,8
Danmark	2,8	31	99	9,5
Österrike	3,5	31	107	9,2
Schweiz	3,9	43	57	9,1
Storbritannien	3,8	18	97	8,5
Belgien	3,0	19	98	8,2
Cypern	8,0	17	60	8,2
Nederländerna	4,3	19	81	8,1

Land	Sprit á 40%	Vin	Öl	Totalt á 100%
Grekland	4,8	34	39	7,9
Italien	1,0	50	29	7,6
Nya Zeeland	3,9	17	80	7,6
Australien	3,0	20	93	7,4
Finland	5,4	20	80	7,4
Polen	8,3	6	61	7,0
USA	4,8	8	83	6,7
Kanada	5,0	10	69	6,6
Japan	7,3	4	40	6,5
Argentina	0,8	34	37	6,2
Bulgarien	5,5	21	25	6,0
Sverige	2,5	16	55	4,9
Sydafrika	2,2	9	56	4,8
Norge	2,1	11	51	4,4
Island	2,5	8	49	3,9

Källa: World Drink Trends, 2003 Edition. NTC Publications Ltd.

Tio år i korthet

Försäljning per invånare 15 år och över (liter)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Sprit	4,8	4,5	4,1	3,7	3,4	3,2	3,2	3,2	3,2	3,2
Vin	15,4	15,9	15,1	14,5	14,4	14,7	15,6	16,1	17,0	18,6
Starköl	14,6	15,4	15,1	14,2	15,4	15,6	18,0	19,6	21,4	23,3
Cider och blanddrycker	0,2	0,3	0,3	0,9	1,7	1,5	1,8	1,8	1,9	2,3
Sammanlagt i 100% alkohol	4,4	4,3	4,2	4,0	3,9	3,9	4,2	4,4	4,6	5,0

Försäljning i miljoner liter

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Sprit	33,9	32,2	29,6	26,8	24,3	23,3	23,3	23,4	23,4	23,3
Vin	108,3	112,2	107,7	103,8	103,6	105,5	112,5	116,6	124,2	136,5
Starköl	101,8	108,9	107,8	102,2	110,2	112,5	129,6	142,4	156,0	170,5
Cider och blanddrycker	1,1	1,9	2,4	6,5	12,0	11,1	12,8	13,2	13,7	17,1
Lättdrycker	0,5	0,7	0,6	0,6	0,5	0,5	0,4	0,4	0,4	0,4
Sammanlagt i 100% alkohol	31,1	30,8	29,8	28,4	28,3	28,3	30,2	31,7	33,6	36,4

Ur moderbolagets resultaträkning (miljoner kronor)

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Försäljning i värde										
inkl. moms	19 369,8	20 248,0	20 078,1	19 794,4	19 147,7	19 189,0	20 568,9	21 463,8	22 495,2	23 508,7
exkl. moms	15 496,3	16 199,0	16 063,0	15 837,2	15 319,6	15 352,5	16 456,5	17 175,2	17 995,5	18 808,8
Rörelseresultat före										
bokslutsdisposition	367,7	342,4	119,4	150,6	238,2	349,7	463,3	194,4	185,4	182,3
Resultat före skatt	321,0	351,9	73,9	146,2	196,3	291,6	382,5	261,0	158,5	175,8
Skatt	100,1	89,3	28,6	46,4	58,1	81,9	111,6	106,2	51,8	51,0
Nettovinst	220,9	262,5	45,3	99,8	138,1	209,7	270,9	154,8	106,7	124,8

Antal anställda

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Heltidsanställda	1 215	1 222	1 258	1 336	1 322	1 293	1 298	1 378	1 371	1 389
Deltidsanställda	3 393	3 404	3 398	3 187	3 127	3 042	3 085	3 122	3 071	2 847
Årsarbetare	2 695	2 552	2 658	2 712	2 573	2 508	3 131	3 303	3 229	2 857

Försäljningsnät

	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002
Antal butiksorter	272	275	284	293	296	298	304	310	314	315
Butiker	368	375	384	395	396	397	403	411	416	419
Ombud	542	551	557	571	589	586	575	575	579	590

